

NAŠ GLAS

SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE

občina krško

Poštšina plačana v gotovini

Št. 6 · Leto XII, · 9. maj 1991

V krški občini:

Pozeba je pokazala zobe,

pravi Andrej Kovačič, sekretar občinskega sekretariata za kmetijstvo

Rastlinje na območju krške občine je pozeba močno prizadela, saj se je pojavljala vse dneve, ko je trajal vdor hladnega zraka nad naše kraje. Najprej so jo občutile najboljše vinorodne lege, kasneje pa so »prišli na vrsto« še višje ležeči vinogradi in na koncu (zadnji dan, v petek) se je pozeba spustila še v nižine.

Najbolj je prizadet vinorodni okoliš Bizeljskega in Sremiča, kar pomeni, da so v naši občini utrpeli škodo nasadi v Čelah in na Zdolah. Nekoliko za temi so nasadi vinogradov na Velikem Trnu in na Raki, končno pa še Gorjanci. Prizadetost nasadov je po besedah Andreja Kovačiča različna, odvisno od kraja, med 50 % in 80 %.

Občinski upravni organ za kmetijstvo bo za sejo izvršnega sveta pripravil poročilo o škodi. Do podatkov bodo prišli na podlagi razposlanega obvestila o zbiranju prijav škod, ki jih bodo kasneje komisije tudi preverile. Na podlagi končne ocene bodo terjali tudi pomoč širše skupnosti. Sicer pa pravi gospod Kovačič, da so v sosedni, brežiški občini izsledili dopis Republiškega komiteja za kmetijstvo, naslovljen na vse občine. Ta terja organiziranje komisij po krajevnih skupnostih. Te naj bi poskrbele za učinkovito zbiranje podatkov o ocenah škode. Doselej kljub iskanju in poizvedovanju v krški upravni zgradbi tega dopisa niso dobili ali vsaj niso mogli izslediti, zato si bodo pri sosedih omislili njegovo kopijo in se (na podlagi navodil, ki so v dokumentu zapisana) vključili v to, očitno širše zasnovano akcijo Republike Slovenije.

Foto: Slavko Sintič

V Kovinarski podpisan sporazum

Po raznih zapletih in razpletih ter po stavki delavcev podjetja Kovinarska — Dopolnilni programi d.o.o. je bil dosežen sporazum, ki so ga podpisali direktorji vseh podjetij poslovnega sistema Kovinarska, predstavnik stavkovnega odbora in predstavnik Območne organizacije sindikatov Posavja.

Bistvo sporazuma je v tem, da se na eni strani zaposlijo nazaj v podjetja poslovnega sistema Kovinarske vsi delavci, ki bi bili zaščiteni, če bi se presežni delavci ugotavljali v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih. To so invalidi, delavci, ki imajo manj kot 5 let do upokojitve, delavke, ki so odsotne zaradi porodniškega dopusta oz. nosečnice, delavci, ki so odsotni zaradi nezmožnosti za delo zaradi daljše bolezni, delavci, ki so člani organov upravljanja. Vsem ostalim, ki pa niso zaščiteni in so bili po stečaju napoteni na Zavod za zaposlovanje, pa pripada odpravnina v višini 0,55 % povprečja zadnjih treh plač na leto delovne dobe v podjetju Kovinarska. Izplačane bodo tudi odpravnine ob upokojitvi, jubilejne nagrade ter pripadajoči del regresa, na drugi strani pa bosta stavkovni odbor in sindikat odstopila od tožb, ki so bile vložene na Sodišče združenega dela v Brežicah in na Temeljno sodišče — enoto Novo mesto, ter tožb v zvezi s stečajem Kovinarske — Dopolnilni programi d.o.o. v prihodnje, razen v primerih, ko so bili delavci premeščeni v to podjetje po 21.1.1991.

S tem sporazumom seveda niso rešeni vsi problemi, lahko pa rečemo, da se je reševanje vsaj začelo.

Območna organizacija sindikatov Posavja
Marjan Urbanč

Ogorčeni, užaljeni, prestrašeni? Delavci Kovinarske, ki so postali nepotrební, zbrani v Dopolnilni program d.o.o. Mi smo mu dali interno ime »špartansko brezno« — vsi prizadeti na kupu in direktor Kovinarske Jože Mulej. Sporazum so dosegli po 24 urah neprekinjenih pogajanj. Ko smo jih hoteli slikati, jim je postalo nerodno. Pa naj se vidi — za zgodovino — prva krška firma, ki je šla v stečaj.

Prva konferenca Sivih panterjev v Krškem:

Stranka upokojencev sprejela politično-gospodarski program

V Krškem je bila 7. maja I. konferenca Stranke upokojencev Slovenije — občinskega odbora Sivih panterjev in na njej so med drugim obravnavali tudi svoj politično-gospodarski program. V njem je zapisano, da OOSP deluje na območju občine Krško in da sprejema statut in program republiške stranke Sivih panterjev. V stranko se občani združujejo prostovoljno z namenom, da sodelujejo na vseh področjih javnega življenja v občini, pri oblikovanju politične volje občanov, dajejo politične pobude, zavzemajo stališča do pomembnih javnih vprašanj in se odločno zavzemajo za uresničevanje pravic in interesov ljudi na splošno, posebej pa še mladotnikov, študentov, žensk, bivših vojnih ujetnikov, medvojnih, povojnih političnih internirancev, medvojnih vojaških mobilizirancev, invalidov, ovdovelih občanov, starostnikov in upokojencev, potrebnih socialne zaščite.

Med temeljnimi izhodišči programa je zapisano, da morajo delo, vzajemnost, pravičnost in poštenje v suvereni Republiki Sloveniji kot tudi v naši občini odslej biti temelj liberalnega družbenega življenja, človek pa temeljno merilo demokratske družbene ureditve... »Med vsemi upniki v socializmu zavoženega gospodarstva številčno dominira okrog pet tisoč upokojencev, ki smo v minulih petinštiridesetih letih s svojim delom zgradili infrastrukturne in gospodarske objekte naše občine in dosledno vplačevali svoje premije v pokojninski in druge sklade. Žal nam ne eno ne drugo ne prinaša upravičenih dohodkovnih dividend. Upravitelje sistema smo zamenjali na prvih demokratičnih volitvah in odgovornost za redno izplačevanje polnih pokojnin za naše minulo delo prenesli na novo oblast. Sivi panterji zahtevamo od nje dosledno poravnavo dolga starostnikom, ki se pod nobenim pogojem ne bomo odrekli svojim pokojninskim in socialno-zdravstvenim ter stanovanjskim pravicam.«

Upokojenci terjajo razvoj demokracije v družbi in uveljavljanje načelnih, kulturnih, ekonomskih, socialnih in političnih pravic, ob medsebojnem spoštovanju. Izhodišča za to so po njihovem prepričanju:

1. — prvenstveno človek kot oseba, državljan, občan, proizvajalec in davkoplačevalec; — nacionalna suverenost Slovencev in državljanov Slovenije — občanov; — človekova pravice in svoboščine, civilna družba in pravna država; — skrcenje javne porabe, administracije in tehnokracije ter racionaliziranje občinskih in državnih proračunov; — popolna odprava samoupravljanja in družbene lastnine ter uvedba soupravljanja, ekonomsko-regionalnega razvoja z usmeritvijo na zasebnitvo, soudeležba zasebnega kapitala po sistemu delničarstva, delniških družb in združenj, mešanih državno-delničarskih družb; — ukinitve vseh vrst monopolov na vseh področjih: v komunalnih dejavnostih, v regiji in občini, širše pa v prometu z naftnimi derivati in električno energijo, premogovništvu, PTT storitvah, železnici, javnem prevozu ter živilsko-prehrabeni proizvodnji; — onemogočenje posredniških monopolov, ki dražijo kmetijske in druge pridelke, od proizvajalca do potrošnika, z visokimi veriznimi maržami v sistemu monopolnega grosističnega prekupčevanja. S tem bi dobila kmet in proizvajalec v industriji zadovoljivo plačilo za svoje delo, potrošnik pa bi mogel kupovati cenejšo hrano in blago.

2. Zavzemamo se za ohranitev namembnosti kmetijskega in gozdnega zemljišča, pri čemer bi dosegli naravno ravnovesje za ohranitev ekološko čiste narave in okolja.

3. Zavzemamo se za tako zakonodajo, ki bo ščitila socialno ogrožene sloje prebivalstva, ki so sedaj na robu ali pa že pod minimumom normalnega preživljanja.

— Tu imamo v mislih redna usklajevanja in izplačevanja pokojnin in invalidnin s postopnim prehodom na evropsko raven.

— Ne bomo pristali na besedičenje o zategovanju pasu, s posebnim poudarkom na upokojencih.

— Ne sprejemamo teze o zamrznitvi pokojnin.

— Zahtevamo ustanovitev lastne pokojninske zavarovalniško-delniške združbe upoko-

Milan Dvoršek

jencev z lastno delniško banko, ki se razmeji na:

- a) pokojninski sklad, ki se napaja z rednimi pritoki sredstev aktivnega prebivalstva in s postopnim vračanjem premoženja, ki je bilo last upokojencev pred 15. majem 1945 (dve toni zlata, delnice v Švici, nebotičnik v Ljubljani, hotel in več poslopij...), ki ga je treba denacionalizirati in vrniti pravnemu lastniku — s postopnim vračanjem kapitala v pokojninski sklad.

Zahtevamo, da se opravi inventura pokojninskega sklada pred 15. majem 1945 in po njem ter da se postopa tako, kot je bilo navedeno v zgornjem odstavku;

- b) ločitev invalidskega sklada od pokojninskega zavarovalništva. Dodatna sredstva za izplačevanje invalidnin je dolžan poravnati delno delodajalec, delno pa država (Republika Slovenija) iz proračuna. Prav tako je (iz proračuna) država dolžna financirati: priznavalnino za španske borce, borce za severno mejo in borce NOB;

- c) obračunavanje kmečkih pokojnin izven fonda pokojninskega zavarovalništva. Razliko kmečkih pokojnin, glede na njihov dosedanji vložek v pokojninski sklad, je dolžna sofinancirati država iz svojega proračuna.

4. Ne pristajamo na kakršnokoli participacijo v zdravstvu. Vsi upokojenci, ki smo plačevali 35 ali več let v sklad socialno-zdravstvenega zavarovanja z zakonom določene visoke prispevne stopnje od BOD, imamo vso pravico do zdravljenja v vseh zdravstvenih ustanovah in zavodih, vključno z zdraviliškim zdravljenjem, zdravili, zdravniško nego na domu in prevozi z rešilnimi avtomobili.

5. Ne sprejemamo teze in ne bomo dovolili razprodaje stanovanj, v katerih živimo upokojenci in invalidi. Vsi, ki smo 30 in več let vplačevali 6 % od BOD in 54 % od plačane stanarine v stanovanjski sklad, smo že odplačali stanovanja. Tistim, ki tega statusa še nimajo, naj se ocenijo stanovanja. Njihov dosedanji, že vplačani vložek se ustrezno kapitali-

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE: Izdaja: Indok center skupščine občine Krško — Naklada: 2400 izvodov — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, Telefon: (0608) 21-868 — Grafična priprava: Grafika, Novo mesto — Tisk: Tiskarna Novo mesto — Glasilo je oproščeno temeljnega

davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informacije št.: 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani. Rokopisov in slik ne vračamo.

Srž — novi posavski štirinajstdnevnik

»Zunanja podoba časopisa naj bi poudarjala njegovo drugačnost, zasnovan pa je na izkušnjah doslej obstoječega tiska v Posavju in željah tukajšnjih ljudi, namenjen vsem prebivalcem tega prostora in vsakemu izmed njih naj bi ponudil čim več.« Nekako tako je razmišljal odgovorni urednik novega posavskega štirinajstdnevnikarja SRŽ, gospod Silvo Mavsar, na njegovi uradni promociji 23. aprila 1991 v kostanjeviški gostilni Žolnir.

Časopis so ustanovila tri zasebna podjetja: Etos, Itrris in Opus in predstavnike vseh treh smo na predstavitvi tudi videli. Gospod Milan Venek (Etos) je poudaril, da je od sklepa o ustanovitvi časopisa pa do izida njegove prve številke preteklo natanko en mesec in dva dni. To je resnično kratek čas, še posebej v pogojih, ko je treba premagati celo vrsto pravno-formalnih ovir. Časopis je namenjen napredovanju stroke, podjetništva in podjetnosti, preseganju parcialnih interesov, zbiranju ljudi in idej v majhnem Posavju, ustvarjanju vzdušja regije, ki bo po reorganizaciji lokalnih skupnosti od dosedanjih organizacijskih oblik še edina obstala. Zavedajo se, da v naših razmerah časopis ne more biti profiten, preživel pa naj bi se vendarle. Zato so se že vnaprej odrekli vsakemu sofinanciranju iz kateregakoli proračuna, ki da je smrt za časopis.

Da, napol smo slišali tudi opredelitev »režimski časopis«, kar se je neizpodbitno nanašalo na snop potiskanega papirja, ki ga ravnokar berete. Pri razmišljanju o prodaji in distribuciji SRŽI! »Sicer pa bo (Srž) dosegljiva vsepovsod v Posavju, kjer se karkoli prodaja,« je zagotovil gospod Stanislav Dvoršek (Itrris), zadolžen za organizacijo prodaje. Organizirali bodo naročništvo, kolportažno mrežo, prodajo pri semaforjih... Skratka vse, kar je mogoče, da bodo Posavci prišli do svojega časopisa. Zanj se menda zanimajo že tudi zunaj naše regije, zlasti po obrobni območjih sosednih občin. Potrebujemo časopis, ker čutijo lokalno-informacijsko praznino.

Urednik SRŽI, gospod Silvo Mavsar (Opus), je zbranim, relativno ozkemu krogu kolegov novinarjev iz Posavja ter predstavnikov krške skupščine in izvršnega sveta, podrobno predstavil vsebinsko zasnovano svojega časopisa, in to je izzvenelo kar mikavno. Kopica kratkih zanimivosti od tu in tam, lokalne informacije, ki so po nekem novinarskem aksiomu ljudem vedno najbolj zanimive. Osnovno pravilo: aktualnost in konstruktivna kritika. Obolus časopisa in njegovega urednika (sicer »zadržega« kulturnega delavca) lokalni kulturi: rubrika,

posvečena kulturnemu dogajanju, zasnovana kot informator, vodič, vabilo, pripomoček za usklajevanje ostalim organizatorjem... O vsebinski zasnovi ne bomo podrobno pisali, ker je prva številka

Na čelu mize lastniki Srži: Milan Venek, Silvo Mavsar, Stanislav Dvoršek

SRŽI medtem že zagledala luč sveta in so si jo bralci lahko sami podrobneje ogledali. Njena naklada je bila 6.000 izvodov. Naslednja številka izide, po napovedih uredništva, 15. maja.

Liberalno-demokratska stranka

Občinski odbor Krško

Od 1. maja dalje ima tudi Občinski odbor LDS Krško svojo pisarno na Cesti krških žrtev 30, to je v stavbi, kjer je bila prej stanovanjska skupnost.

Še vedno pa nas lahko pokličete na isto telefonsko številko, 21-297.

Delovni čas pisarne stranke je vsak dan od 7. do 15. ure, ob sredah pa od 7. do 17. ure.

Vsako prvo sredo v mesecu se lahko pogovorite s člani izvršnega odbora stranke ali pa z enim od poslancev in občinski skupščini.

Veseli bomo vašega obiska.

Za OO LDS Krško:
Predsednica Ida Novak—Jerele

zira, razliko pa poravna nosilec stanovanjske pravice, ki ima tudi prednost pri nakupu.

6. Emancipacijo žena je treba uveljaviti takoj: smo podpisniki Helsinške listine in drugih mednarodnih listin in pogodb o človekovih pravicah in svoboščinah, kamor sodijo tudi ženske pravice. Rudna in druga naravna bogastva, podedovana premoženja od drugih generacij — upokojencev so prav tako last žena kot vseh drugih občanov. Zato je treba vsem, ki se v svoji mladosti zaradi pomanjkanja ženskih delovnih mest ter drugih objektivnih in subjektivnih vzrokov niso mogle zaposliti, določiti rento — dohodek, kakršen je potreben za normalno in solidno preživetje.

7. Povsod v civiliziranem svetu spoštujejo

starostnike, le pri nas se posamezniki obnašajo do upokojencev kakor do kakega brezpravnega zla. To je razvidno tudi v osnutku nove ustave, kjer upokojenci niso omenjeni niti z eno besedo.

— Ničesar tujega ne zahtevamo, tudi ne bomo beračili in prosjačili. Zahtevamo pa vse, kar smo si s svojim delom in dolgoletnim vlaganjem v sklade (pokojninskega, invalidsko-zdravstvenega in stanovanjskega) prihranili, da bomo na stara leta preživeli mirno, človeka vredno in materialno neokrnjeno, spodobno in varno življenje.

— Z uresničitvijo gornjega politično-gospodarskega programa SP nam aktivno prebivalstvo ne bo moglo očitati, da smo mu v breme.

V poglavju »Končne določbe« je med drugim zapisano tudi, da je član SP RS in OOSP lahko vsak polnoletni občan in državljani Republike Slovenije, ki se prostovoljno včlani s podpisom pristopne izjave, redno poravnava članarino, ki jo določi OOSP, deluje v skladu s statutom in programom stranke ter ima volilno pravico in je vpisan v volilni imenik na območju Republike Slovenije. Natančnejšim organizacijskim določilom je dodano tudi, da zgoraj navedeni program začne veljati, ko ga sprejme večina prisotnih na konferenci OOSP občine Krško.

Pod dokumentom sta podpisana predsednik OOSP Krško, Milan Dvoršek, in njen tajnik, Anton Ivanjšek.

Uspeh krškega hotela:

Srebrna medalja za Mileno Kerin in Roberta Blazinška

Na osemindesetem gostinsko-turističnem zboru, ki je bil 18. in 19. aprila 1991 v Portorožu, sta letos nastopila šefinja kuhinje krškega hotela Sremič, Milena Kerin, in Robert Blazinšek, gostinski tehnik, ki trenutno dela v restavraciji Pod Gorjanci. Oba sta s kakovostjo svojih izdelkov na tekmovanju dosegla toliko točk, da so za dostovale za srebrno medaljo z diplomo. Vsakemu po eno.

Milena Kerin za serijo jedi (nadevan posavski file, ploščo Tri lučke, zarebrnico divje svinje v brinovi omaki in puranji zrezek s pomarančo. **Robertu Blazinšku** pa za uspešno mešanje pijač na tekmovanju barmanov. Pri kratkih pijačah je izmed tridesetih listkov z nazivi (recepturo mora poznati sam) potegnil martini dry. Pri dolgih pijačah pa so organizatorji dovolili samoiniciativnost, zato si je izbral lastni brezalkoholni napitek, ki ga je imenoval Kaja.

Direktor hotela Peter Markovič nam je zagotovil, da bodo nagrajene jedi takoj uvrstili v redno ponudbo, medtem ko bodo za mešane pijače pripravili predstavitev. Očitno se tudi sami še niso povsem odločili, ali bo to samo ponoven živžav, veselo popoldne z zabavo za otroke pri gostišču Rozalija v Krškem, ali pa bodo (na tem istem vrtu) organizirali tudi srečanje z eno izmed znanih osebnosti, ki bi poslušalce in goste lahko privabila in bi jim imela kaj zanimivega tudi povedati. Pravijo pa, da bo ta živžav ali klepet pri vodnjaku 24. maja.

Ustanovljena Obrtna zbornica Krško

Skupščina Obrtnega združenja Krško je sprejela statut Obrtne zbornice, razpravljali pa so tudi o dosedanjem in prihodnjem delu

Delegati Obrtnega združenja Krško so na svoji 3. redni seji (23. aprila 1991) obravnavali in soglasno sprejeli Statut Obrtne zbornice Krško. To pomeni, da se je obrt odločila obdržati svojo organizacijo v lastnih rokah. Tako organizacijo smo imeli takoj po končani drugi svetovni vojni pa do leta 1965, ko smo ustanovili Društvo zasebnih obrtnikov in gostincev za Posavje s sedežem v Krškem. To je v prvotni obliki delovalo vse do leta 1976, nakar smo ustanovili občinsko društvo in leta 1979 današnje Obrtno združenje Krško.

Občinska obrtna zbornica Krško ostaja kot pravna oseba tudi v okviru Gospodarske zbornice Slovenije. Ohranila je svojo avtonomijo, hkrati pa

je povezana z ostalim gospodarstvom. Kot zbornica hočemo biti konstruktiven partner državi in drugim asociacijam in želimo z njimi komunicirati

na področjih, ki so zanimiva za samostojno osebno delo. Vrata Obrtne zbornice Krško so odprta tudi za vse zasebne podjetnike. Upamo, da bodo kmalu izginile razlike med obrtniki in zasebnimi podjetniki in se bo uveljavil pojem »gospodarstveniki«.

Ker veliko zasebnih podjetnikov izhaja prav iz obrti, računamo, da se bodo vključevali v našo zbornico, ki jim je »domača«, imajo jo v svojem kraju, kjer delajo in živijo. Zaposleni v zbornici jim bodo z veseljem pomagali in svetovali, tako kot svojim obrtnikom, ali, če drugega ne, jih vsaj napotili na pravo mesto.

Obrtno združenje v Krškem je na zadnji seji (23. aprila 91) prešlo v Obrtno zbornico, ki je »podedovala okrog 450 članov — obrtnikov, pri njih zaposlenih 550 delavcev, skupno z vsemi

družinskimi člani. To je vsekakor upoštevanja vredno podjetje, ki ima ambicijo rasti in se razvijati. Pred petindvajsetimi leti so prvič organizirali Društvo samostojnih obrtnikov in gostincev,

vo: Milena Kerin in Robert Blazinšek.
sno: Robert v akciji

Čedalje več dela za društvo invalidov

Še ob koncu leta 1990 je štelu društvo invalidov krške občine 411 članov, sredi aprila letos pa jih je bilo že 456. Kljub temu vodstvo društva v svojem letnem poročilu zagotavlja, da se morajo njegovi aktivisti še temeljiteje posvetiti nabiranju novih članov — letos vsaj 30, predvsem pa si očitajo, da niso uspeli navezati stikov s potencialnimi člani iz Kostanjevice in Podbočja. Poleg povezovanja s člani na terenu se nameravajo še tesneje vključiti tudi v delo republiške zveze invalidov in se povezati na ravni posavskih občin.

Društvo invalidov krške občine ima uradne ure vsak petek med 9. in 11. uro v prostorih Društva upokojencev Krško na Cesti 4. julija 57. Tam skušajo vsem članom, ki tja pridejo, svetovati pri reševanju pravnih zadev, jim posredovati potrebne informacije, včlanjajo pa tudi nove invalide, ki so to že od rojstva, ki so to postali ob kakršnikoli nesreči ali zaradi bolezni.

Društvo si prizadeva pomagati svojim članom, kjerkoli je to mogoče: z lažjim dostopom do zdraviliških storitev (imajo nekaj ležišč v čateških Termah), z občasno finančno pomočjo najbolj ogroženim, z organizacijo izletov, družabnega življenja in dobrodelnih prireditev, s skrbjo za šport in rekreacijo, z obiskovanjem tistih, ki so priklenjeni na posteljo...

Za prihodnje obdobje načrtujejo, da se bodo zavzemali za to, da bo na seji krške občinske skupščine vsaj enkrat letno na dnevnem redu problematika invalidov. Zaposleni invalidi so vsak dan v težjem položaju, saj so med prvimi delavci, ki jih pošljejo na prisilni dopust ali čakanje. Zato se nameravajo v društvu v čim večji meri zavzeti za reševanje in blažitev njihovih stisk, za olajšanje preživetja.

Niso zadovoljni tudi z napredovanjem akcije odstranjevanja arhitektonskih ovir, ki ovirajo gibanje invalidov v javnih zgradbah. Med njimi je posebej omenjen krški Dom Edvarda Kardelja. Zato so to nalogo tudi prenesli v letošnje leto. Hkrati s tem pa se zavedajo nujne po budnem spremljanju vseh novih gradenj javnih zgradb, kjer bi morda lahko sproti preprečevali postavljanje arhitektonskih ovir za invalide.

Sicer podrobno poročilo in obsežen delovni program sta podpisala predsednik društva Tone Pleterški in tajnica Dana Potokar.

Pa pogledimo naloge, ki jih bo opravljala Obrtna zbornica kot poslovna organizacija:

Pa pogledimo naloge, ki jih bo opravljala Obrtna zbornica kot poslovna organizacija:

* zastopanje interesov članov pred občinskimi organi (pri oblikovanju gospodarskega sistema in gospodarske politike),

* sodelovanje pri usklajevanju skupnih in posamičnih interesov članov pri oblikovanju republiške razvojne politike (preko Obrtne zbornice Slovenije),

* razvijanje informacijskega sistema in posedovanje soodobne marketinške in tehnično-tehnološke informacije doma in v tujini,

* sodelovanje pri pospeševanju poslovnih odnosov na domačem in na tujih trgih,

* spodbujanje uvajanja novih tehnologij, zagotavljanje politike kakovosti, sodobnih metod vodenja in organiziranja obratovalnic, zadrug in podjetij,

* pospeševanje razvoja in ohranjanja tradicionalnih in umetnih dejavnosti, ki se opravljajo na obrtni način,

* organiziranje izobraževanja in usposabljanja lastnikov gospodarskih enot, poslovnih in strokovnih kadrov v teh enotah,

* opravljanje javnih pooblastil in izdajanje javnih listih,

* ugotavljanje dobrih poslovnih običajev,

* ustanavljanje skladov za pospeševanje drobnega gospodarstva,

* odobravanje intervencijskih kreditov svojim članom iz naslova zbrane članarine,

* organizacija oddiha in rekreacije v lastnih objektih,

* opravljanje drugih nalog v interesu članov (opredeljenih v statutu in letnih programih dela).

Delegati so poleg Statuta Obrtne zbornice Krško obravnavali in sprejeli še poročilo o delu združenja in finančno poročilo za leto 1990, program dela zbornice za leto 1991 ter višino stopnje članskega prispevka za leto 1991.

Delegati skupščine so imeli vrsto vprašanj, ki so jih zastavili prisotnim: predsednikoma SO in IS SO Krško, sekretarju občinskega sekretariata za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve ter direktorju Ljubljanske banke Krško. Zanimalo so jih možnosti, pogoji in načrti za nadaljnji razvoj drobnega gospodarstva in zasebnega podjetništva v krški občini, dokončna ureditev Obrtne centra Leskovec, plačevanje prispevka za spremembo namembnosti uporabe zemljišča, sredstva »republiškega« in »občinskega razvojnega« dinarja v letu 1991, izvajanje davčne politike s poudarkom na plačevanju zamudnih obresti in nadaljnja blokada žiro računov obrtnikov, odobravanje kratkoročnih in dolgoročnih kreditov s strani banke (pod ugodnimi pogoji), nov način izobraževanja kadrov v obrti (vajenci)...

Jože Cvar

na tokratnem sestanku pa so ustanovili še sekcijo trgovcev. Slišali smo tudi, da njihova komisija vsak teden omogoči opravljanje strokovnega preizkusa znanja dvema ali trem pripravnikom.

NAŠ GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

Sklic zasedanja zborov SO Krško

Predsednik SO Krško Vojko Omerzu je sklical zasedanje zborov SO Krško za v torek, 14. maja. Zasedanje bo skupno in se bo začelo ob 15. uri. Po pregledu zapisnika prejšnjega zasedanja bodo delegati obravnavali še: — odgovorove na delegatska vprašanja ter nova vprašanja in pobude,

- program nalog sklada stavbnih zemljišč občine Krško s finančnim načrtom za leto 1991,
- predlog programa javne porabe po dejavnostih za leto 1991 v občini Krško,
- predlog odloka o proračunu občine Krško za leto 1991,
- program dela izvršnega sveta občine Krško,
- predlog dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1991, — predlog odloka o davkih občanov za leto 1991,
- informacijo o rezultatih poslovanja gospodarstva občine Krško za leto 1990.

V skupščini bodo spregovorili tudi o gospodarstvu

Dnevni red za zasedanje 14. maja je v vseh glavnih točkah posvečen javni porabi občine v najširšem smislu ter na drugi strani možnostim oziroma virom za financiranje te porabe. Gradiva so tokrat v drugi fazi skupščinskega postopka, to je v fazi predlogov.

Program javne porabe

Program javne porabe in akt o njegovem izvajanju, to je odlok o občinskem proračunu, sta bila deležna obsežne razprave že v fazi osnutkov, v veliki meri na račun takrat predlagane delitve med družbene in ostale dejavnosti. Danes je nekoliko več znanega o virih financiranja, izdelan je nekoliko drugačen predlog delitve.

Skupna višina proračuna po predlogu znaša 312 milijonov din, to pa je okoli 15 milijonov več kot v osnutku, ki ga je skupščina obravnavala marca. Vsota je večja zaradi povečanega deleža iz sklada stavbnih zemljišč (od 38,7 na 51, 1 milijona) in povečanega prispevka za zdravstvo (od 6,2 na 9,2 milijona din). V skupni znesek občinskega proračuna je všteti tudi 77 milijonov din (približno četrtnina vseh prihodkov proračuna) republiškega deleža za finančno izravnavo občinam. Pogoj za pridobitev tega denarja je bila vključitev davkov občanov v izvirne prihodke občinskega proračuna, zato tudi ni bil upoštevan predlog nekaterih delegatov, da bi te davke naša občina ukinila. Predlagano je tudi posebno določilo v odloku o proračunu, da občinska skupščina sprejme pristojnost o dolgoročnem zadolževanju proračuna.

V novem predlogu razdelitve denarja za javno porabo se je povečal delež za družbene dejavnosti z 38 na dobrih 43 odstotkov (v dinarjih 121,5 milijona), gospodarski infrastrukturi je namenjenih 24 odstotkov, splošni porabi (upravi ipd.) 17 odstotkov, preostali del pa za sovlaganja, kmetijstvo, ekologijo, podjetništvo, obrambo in varnost itd.

Sklad stavbnih zemljišč

Upravni odbor sklada stavbnih zemljišč bo predložil skupščini v potrditev program nalog sklada in finančni načrt. Pri pripravi obeh dokumentov je upravni odbor sklada predvideval 100-odstotno realizacijo nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč za redni del in 76-odstotno realizacijo posebnega dela (po posebnih določbah za dejanske in potencialne večje onesnaževalce okolja) ter izterjavo neporavnanih obveznosti iz preteklih let z zamudnimi obrestmi, ki naj bi predstavljala kar 60 odstotkov vseh prihodkov sklada. Upravni odbor načrtuje tudi najemanje kreditov, in to v velikosti 20 odstotkov načrtovanih prilivov iz nadomestila.

V programu nalog so seveda pridobivanje in opremljanje stavbnih zemljišč in izdelava prostorskih izvedbenih aktov. Prednost pri izvajanju programa nalog bodo imele obveznosti, ki so nastale že v preteklih letih, in anuitete. Tako naj bi bilo tudi opremljanje stavbnih zemljišč lčtetos usmerjeno v nadaljevanje začelih investicijskih projektov (projekti za staro mestno jedro in Sp. Grič II), ki naj bi bili dokončani v dogovorjenem in sprejetem obsegu, in na tista območja, za katera je pripravljena urbanistična in tehnična dokumentacija, tako da bo možno zemljišča oddajati na natečajih.

Davki

Predlog dogovora o usklajevanju davčne politike in v Sloveniji in predlog odloka o davkih občanov v občini Krško sta tista dva dokumenta, ki opredelujeta še tisto malo pristojnosti, ki jih je občinam ostalo na področju davkov.

Predlog, da naj bi v občini ukinili davek na premoženje (ker velja ocena, da je le-to močno razvrednoteno zaradi ogroženosti okolja, v katerem živimo), ni bil sprejet. Kot smo že omenili, bi nam republika ob ukinitvi tega davka (v skladu z dogovorom o usklajevanju davčne politike) ne namenila tistih 77 milijonov din, namenjenih za izravnavo občinskega proračuna. Predlog občinskega izvršnega sveta, da naj bi se, tudi na račun slabše vrednosti premoženja, znižale davčne stopnje zanj, pa tudi ni bil sprejet; odbor udeleženk trdi, da je to treba upoštevati pri določanju vrednosti stavb, ne pa davčnih stopenj.

Program dela izvršnega sveta
 Iz naslova tega dokumenta ni mogoče ugotoviti, za kolikšno obdobje je pripravljen, po vsebini sodeč pa so to usmeritve za daljše obdobje, katerih cilji so:
 — zagotavljanjem dobrin, potrebnih za življenje;
 — ponovna rast kakovosti življenja s pospeševanjem produktivnega individualnega dela;
 — zagotovitev socialnega programa;
 — zaustavljanje negativnega trenda sposobnosti gospodarstva;
 — racionalizacija poslovanja upravnih organov in povečanje učinkovitosti njihovega dela;
 — priprava programov in odločitev po smernicah SO Krško.

Podrobnosti uresničevanja programa po dejavnostih so izdelali člani izvršnega sveta vsak za svoje področje, izvršni svet pa opozarja na omejitve, ki jih izvedbi razvojnih zamisli postavlja težak ekonomski položaj.

Stanje v gospodarstvu

Eno prvih dejanj na novo izvoljene skupščine, ki bo ravno v teh dneh doživela svoj prvi rojstni dan, je bilo znižanje prispevnih stopenj za družbene dejavnosti, kar naj bi razbremenilo gospodarstvo. Toda ne ta ne drugi ukrepi, sprejeti tudi v republiki, niso pomagali. Gospodarstvu grozi zlom, hkrati s tem se obetajo črni časi tudi družbenim dejavnostim. Čeprav smo se ob odločitvi za družbene spremembe zavzemali tudi za to, da naj se politika in država ne vmešavata več v gospodarstvo, se to gospodarstvo samo v stiski, v kakršni je z vsemi svojimi ljudmi, tudi v naši občini pogosto obrača na izvršni svet in druge organe. Zato ne preseneča, da se bo na skupščinskih klopeh tokrat znašlo tudi poročilo o gospodarjenju v občini Krško v preteklem letu. Celotno malce pozno je že za to, saj so nekateri delegati (npr. iz Vidma) obravnavo gospodarstva v skupščini terjali vsaj že od lanske jeseni.

Vidmova Trgovina pod mostom

Foto: Črt Čargo

V okviru poslovanja podjetja Videm je odprla OE Komerciala novo dejavnost — trgovino, katere namen je prodajati kompenzacijsko blago dolžnikov, ki so blago v Vidmu kupili, niso pa ga plačali zaradi finančnih težav.

Trgovina ima svoje prostore v bivši Kostakovi hiši (za gostilno Cetin), odprta pa je od ponedeljka, 6. maja 1991 dalje, z delovnim časom od 8. do 20. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure. Za začetek so v trgovini pripravili štiri programe, in sicer: Paloma Sladki Vrh (toaletni papir, serviete, robčki, brisače in higienski vložki), Emo Celje (posoda iz najmodernejšega programa BIO, lonci ekonom ter lahka in težka posoda), Lastovka — tovarna nogavic Polzela (ženske hlačne nogavice, dokolenke, moške in otroške nogavice v modnih barvah) ter Vital Mestinje (bogati izbor naravnih sokov in sirupov).

Cene posameznih artiklov so konkurenčne, saj je interes prodaje v zmanjšanju dolgov naših kupcev (neplačnikov).

Mira Urek

Pripis uredništva:

Čeprav me niste nič vprašali, se bom, spoštovani gospodje, vtaknil v vaš posel. Saj ne, da bi vas hotel učiti vaše stroke! Samo sprašujem! Zakaj v Krškem ni niti videti (kaj šele, da bi jih bilo moč kupiti) izdelkov iz vašega programa. Mi, ki hodimo na tiskovne konference vemo (in hvaležno sprejemamo) tistih »dvajset ali štirideset dek papirja« (opredelitev enega izmed naših kolegov), s katerimi nas, novinarje, vsakič obdarujete — v reklamne namene. Samo zaradi teh darilc tudi vemo, kaj vse ste sposobni iz papirja (novega ali recikliranega) napraviti. Žal pa ni v Krškem niti ene prodajalne, zasebne, družbene, državne, kakršnekoli, v kateri bi bilo možno te

vaše izdelke kupiti. Saj je jasno, da se to ne izplača. Papirnice rastejo kot gobe po dežju, predelovalne tovarne silijo vsaka svoje izdelke... A vendar! Zakaj ne bi vsaj v tej na novo odprti prodajalni uredili pulta, koticčka, izložbe, košare (česarkoli), kjer bi vsaj razstavili svoje izdelke, če jih že ne nameravate prodajati ljudem za gotovino. Ljudje, zasebniki in tisti v vrsti novonastajajočih malih podjetij ves ta drobni pisarniški inventar, reciklirani fotokopirni papir, papirne pole na kilo in še kaj, potrebujejo, otroci morajo v šoli imeti zvezke... Za ustrezno, tovarniško ceno, bi se vam, gospodje, morda le izplačalo to ponuditi vsaj Krčanom. Ali morda pričakujete, da bo naval v novi prodajalni tolikšen, da zaposleni v njej ne bodo utegnili, da bi se ukvarjali še s prodajo vaših izdelkov? Morda bo pa res!

Zagon proizvodnje celuloze

Malo je na zadevo gotovo vplivalo pomanjkanje lesa, ki ga je povzročila nova zakonodaja za področje gozdarstva v Sloveniji in Hrvaški, sicer pa so v Vidmu za pretekli mesec ali dva itak načrtovali remont proizvodnih zmogljivosti Celuloze. Sedaj je remont končan in v času, ko pišemo te vrstice, zagon poteka nemoteno. Vršilec dolžnosti direktorja Vidmove organizacijske enote Celuloza, Stane Bajc, je izjavil, da je bil hladni zagon Celuloze načrtovan za petek, 3. maja 1991. Začeli so s pranjem uparilnice, sledil pa je sukcesivni zagon ostalih obratov Celuloze, saj gre za procesno proizvodnjo. Kuhanje se je začelo v nedeljo, 5. maja,

in v ponedeljek zjutraj so imeli narejeno že prvo celulozo. Trenutna zaloga lesa zadošča za približno 15-dnevno delo, za zagon naprav pa so se morali odločiti zaradi potreb po celulozi pri proizvodnji papirja.

Vodstvo podjetja je pripravilo poslovni načrt, s katerim bodo banko prosili za kredit, namenjen profitabilni proizvodnji — za nabavo lesa. Zaradi pomanjkanja lesa stoji od 24. aprila 1991 tudi proizvodnja papirja v Titovem Drvarju. Ponovno jo bodo zagnali, ko bodo imeli zadostne količine celuloze.

Po Vidmovem Obveščevalcu

Takole je toča v ponedeljek, 6. maja, v hipu pobelila krške ulice. (Foto: Ljubo Potočnik)

DKD Edvarda Kardelja

Filmski spored za maj

9., četrtek, ob 21.00: HENRY IN JANE, ameriški erotični

12., nedelja, ob 18.00: UMRI MOŠKO II, ameriški akcijski triler
16., četrtek, ob 21.00: OGENJ V TELESU, ameriška trda erotika
19., nedelja, ob 18.00: POLICIJSKA AKADEMIJA VI, ameriška komedija
23., četrtek, ob 20.00: ŽIVLJENJE NINJE, ameriški akcijski
26., nedelja, ob 18.00: MILERJEVO KRIŽIŠČE, ameriška kriminalka
30., četrtek, ob 21.00: SEKSUALNE DILEME, ameriška trda erotika

Tehnične šole so tudi za dekleta!

V novem časopisu Srž je A. Mihelin iz Zavoda za zaposlovanje v svojem članku o vpisu v srednje šole omenil, da šolanje na tehnični šoli v Krškem ni primerno za dekleta. Ta informacija ni točna. Avtor je verjetno mislil, da dekletom, prav tako pa tudi fantom, ki ne bodo uspeli na sprejemnih izpitih na gimnaziji, imajo pa interes za splošno izobraževanje, tehnična šola tega ne bi mogla nuditi in torej zanje ne bi bila zanimiva.

Zato vas želimo še enkrat opozoriti na spremembe v srednjih tehničnih šolah, predvsem na predmetnik, ki je sestavljen tako, da so v njem enakovredno zastopani splošni in strokovni predmeti, tako da imajo učenci možnost, enako kot v gimnaziji, končati srednjo šolo z maturo

ali z zaključnim izpitom in nadaljevati študij na univerzi.

Res je, da so bile doslej tehnične šole namenjene mladim, ki imajo interese predvsem na tehničnem področju, s sedanji spremembi pa so poudarek dobili temeljni predmeti: matematika, fizika, slovenski jezik s književnostjo, tuji jezik.

Omeniti moram, da so dekleta, ki so se do sedaj vpisovala v našo šolo, v večini primerov uspešna, celo zelo uspešna, ob prenovljenem predmetniku pa pričakujemo še boljše rezultate. Mnenje, da tehnične šole niso primerne za dekleta, je le predsodek, žal precej globoko zakoreninjen, ki pa ga bi bilo treba za vselej odpraviti.

M. Plavljanič

Vpis v srednje šole Posavja

Učenci osmih razredov osnovnih šol so te dni dobili informacije o številu prijav na srednje šole v Posavju. Njihovo število ni povsod v skladu s številom razpisanih mest. Na krški šoli so še prosta mesta v smereh: elektrikar — energetik in strojni tehnik.

Rok za prenos prijav je do 10. maja 1991. Učence obveščamo, da je zastopanost splošnih predmetov na srednjih strokovnih šolah in gimnazijah enaka. Enotna matura bo vsem omogočala enakovreden vpis na višje in visoke šole. Na naši šoli tudi dekleta dosega dobro in odlične uspehe.

Kot je videti, je na vseh treh posavskih srednjih šolah razkorak med razpisanimi mesti in številom prijavljenih učencev pri določenih programih.

Prijavljeni učenci v Srednjo šolo Brežice v program gimnazija in ekonomsko komercialni tehnik lahko pričakujejo sprejemni izpit, saj je prijavljeno bistveno več kandidatov kot pa je razpisanih mest. Sicer pa na brežiški srednji šoli razmišljajo o dodatnem oddelku v programu gimnazija.

SREDNJA ŠOLA BREŽICE

	razpis	prijava
prodajalec	60	63
ekonomsko komercialni tehnik	60	80
gimnazija	120	175

SREDNJA ŠOLA KRŠKO

	razpis	prijava
elektrikar elektronik	30	33
elektrikar energetik	30	21
elektrotehnik elektronik	30	59
elektrotehnik energetik	30	7
obdelovalec kovin	20	32
oblikovalec kovin	30	22
preoblikovalec		
in spaj. kovin	30	8
strojni tehnik	30	22

SREDNJA ŠOLA SEVNICA

	razpis	prijava
pomožna šivilja	30	31
šivilja (krojač)	90	47

V Srednji šoli Krško je za vse poklice še dovolj prostih mest, razen za elektroniko in dvoletni program obdelovalec kovin.

Prav tako so še prosta mesta na Srednji tekstilni šoli Sevnica v 3-letnem programu šivilja (krojač).

V tem trenutku je najpomembnejše, da učenci glede na srednje stanje prijav, še enkrat temeljito premislijo, če bodo glede na svoje pridobljeno znanje, glede na učne in delovne navade ter glede na svoje sposobnosti ter interese, resnično lahko uspevali v programu, katerega so izbrali.

Informacije o stanju prijav na vseh slovenskih srednjih šolah, kakor tudi nasvete v zvezi s poklicno odločitvijo, lahko dobijo učenci kot njihovi starši pri šolskih svetovalnih delavcih, kakor tudi pri poklicnih svetovalcih Zavoda za zaposlovanje Sevnica, Krško, Brežice.

Andrej Mihelin

Dve kratki

Mali nogomet — Krški srednješolci so 23. aprila 1991 na področnem prvenstvu srednjih šol v malem nogometu zasedli tretje mesto.

Maturantski ples — Učenci zaključnih letnikov Srednje šole Krško so imeli 12. aprila 1991 svoj zaključni ples v hotelu Terme v Čateških toplicah. Zahvaljujejo se pokroviteljema: Delta Teamu iz Krškega in NE Krško ter vsem, ki so prispevali k realizaciji tega, zanje slovesnega dogodka.

Demonstracije četrtošolcev Slovenije

Neurejene razmere v šolstvu so tudi vzrok protestov učencev četrth letnikov Slovenije. Organizirani v Zvezo dijakov in Zvezo četrtošolcev Slovenije so 23. aprila v devetih večjih šolskih centrih Slovenije demonstrirali proti zaključnim izpitom. Učenci srednjih šol

Krško in Brežice so se priključili tistim v Celju. Protestirali so proti zaključnim izpitom, ker opravljen zaključni izpit nima nobene veljave pri vpisu na fakultete. Zahtevajo boljše časovno razporeditev zaključevanja srednjih šol in opravljanja sprejemnih ter diferencialnih izpitov na fakultetah.

Zaključni izpit predstavlja sintezo znanj, pridobljenih v srednji šoli. Ti izpiti niso selektivni. Na krški srednji šoli poteka dogovarjanje profesorjev, ki bodo izvajali zaključne izpite, in četrtošolcev o primerni obliki opravljanja zaključnih izpitov, v skladu s priporočili republiškega zavoda za šolstvo.

Stavka učiteljev srednjih šol Slovenije

»Z učinkom stavke nismo zadovoljni!«

Pred kratkim smo vas v Našem Glasu (št.4/91) že informirali o opozorilni stavki učiteljev srednjih šol, s katero smo protestirali zaradi neurejenih razmer v šolstvu in neurejenega financiranja srednjih šol. Ker naša vlada in republiški sekretariat za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo nista ukrepala oziroma nista izpolnila zahteve, smo 16. in 17. aprila stavkali na vseh srednjih šolah Slovenije razen na tistih, kjer zaradi prekratkotrajnega članskega staža v našem sindikatu niso imeli stavkovne pravice.

Žal tudi tokrat nismo zadovoljni z učinkom stavke, ker sekretariat ni ponudil kakovostnih rešitev za nobeno našo zahtevo.

Menimo, da javnost ni objektivno informirana o dogajanjih v šolstvu. Informacije so bile nepopolne in tendenciozne. V večini novinarskih poročil je bil poudarjen samo osebni dohodek učiteljev, kar pa je samo del naših zahtev. Povišanje osebnih dohodkov za 7,1 %, kar je natanko 503,00 dinarje, predstavlja samo poravnavo z osebnimi dohodki lanskega novembra (torej povračilo starega dol-

ga!), nikakor pa ni ugodeno naši zahtevi po uskladitvi osebnih dohodkov v srednjem šolstvu s povprečjem v gospodarstvu (dogovorjeni indeks 1,38!).

Učitelji srednje šole Krško pa še posebej opozarjamo na nepravilno razporeditev sredstev med srednjimi šolami in ostalimi institucijami, ki so financirane iz istega izvora. Takšni in podobni, sicer nedorečeni ukrepi nas opozarjajo na težnjo vlade po centralizaciji, in sicer tudi na ostalih področjih

(zdravstvo, ceste...). Menimo, da smo tu še posebej zastopani v Posavju, na kar smo tudi opozorili predsednika občine, gospoda Omerzuja, in sekretarja za družbene dejavnosti, gospoda Siterja, ki sta v času stavke prišla v našo šolo na razgovor. Zahvaljujemo se jima za obisk, vendar nam je žal, da kot vladina uslužbenca nimata možnosti narediti več za občane krške občine in, žal, tudi ne za našo šolo in naše učence.

Sindikata delavcev SŠ Krško

Odprti telefon

Centri za socialno delo v Posavju (Sevnica, Krško in Brežice) bodo v maju svoje delo razširili z organizacijo ODPRTEGA TELEFONA. Telefon bo »odprt« enkrat tedensko — med 15. in 18. uro, njegov sedež pa bo pri Centru za socialno delo Krško.

V delo telefona bo vključenih šest strokovnih delavcev, iz vsakega centra po dva, ki se bodo posluževali naslednjih metod dela: informativnih razgovorov, razgovora z elementi triaže, svetovanja in supervizije.

Telefona se bodo lahko posluževali otroci, mladostniki, odrasli, starejši, ljudje, ki so osamljeni, trpinčeni ter se čutijo tako ali drugače ogrožene.

Vsebinsko ODPRTEGA TELEFONA opredeljujemo z naslednjimi cilji:

1. posredovati informacijo o tem, katera oseba oz. institucija bi bila najprimernejša za rešitev problema tistega, ki kliče;
2. človeka v stiski pravilno usmeriti;
3. nuditi psihološko vodenje in suport;
4. omogočiti reprost človeški pogovor človeka s človekom.

Z odprtim telefona želimo posavski centri približati ljudem našo dejavnost, ki je mnogi iz objektivnih in subjektivnih razlogov ne poznajo, in ponuditi našo pomoč čim večjemu krogu ljudi.

Za centre za socialno delo v Posavju:
Olga Gorenc

Mladinska raziskovalna dejavnost v Sloveniji

Zavod Republike Slovenije za šolstvo je v času sejma Alpe Adria organiziral razstavo učil z motom: izobraževanje za delo in življenje. Med aktivnostmi, ki so potekale v tem času, je bil tudi posvet o mladinski raziskovalni dejavnosti v Sloveniji. Dosežke so predstavili učitelji osnovnih in srednjih šol, odgovorni za razvoj raziskovalne dejavnosti pa so pojasnili svoje poglede na to delo in vizijo razvoja. Mladinsko raziskovalno dejavnost so predstavili mentorji raziskovalnega dela v osnovnih in srednjih šolah širom Slovenije, le posavskih ni bilo...

O vlogi raziskovalne dejavnosti v izobraževanju je govoril dr. Srečko Zakrajšek, ki je opozoril tudi na »pritiske« ob razpravah o maturi, naj bi raziskovalno delo vključili v maturitetni program. Pričakovati pa je, da bo raziskovalna naloga sestavni del zaključnega izpita.

Posvet je pripeljal do spoznanja, da premore Republika Slovenija premalo kvalificiranih raziskovalcev, ki bi se vključevali v mednarodno raziskovalno delo. V razmišljanju o ustvarjanju pogojev za mladinsko raziskovalno dejavnost v bodoče je služil okvirni program razvoja za prehodno ob-

dobje, ki je predstavljen v globalni koncepciji. Vsekakor so za razvoj mladinske raziskovalne dejavnosti potrebni profesionalci, ki bodo svoje delo poznali in ga tudi imeli radi. Potrebno se bo tudi dogovoriti, da se prazni dijaški domovi in stare šole usposobijo za raziskovalne taborne mladih, in ne v vojaške centre usposabljanja, ter oblikovati mentorska jedra.

Občine naj bi v proračunih zagotovile sredstva za te namene, prostovoljno mladinsko raziskovalno delo naj poteka organizirano in s podporo vseh dejavnikov v okolju.

In na koncu še to: Mesti Ljubljana in Maribor namenita mladinskemu raziskovalnemu delu letno 3 milijone dinarjev, v Celju teče že 13. leto akcija Mladi za napredek Celja, kjer je vključenih skoraj 80 % vseh osnovnih in srednjih šol, v Selnici ob Dravi se pripravljajo na 5. ekološki raziskovalni tabor, v Novi Gorici, na primer, se mladi raziskovalci združujejo v klub mladih raziskovalcev itd. Kaj pa pri nas?

Vida Ban

Republika Slovenija
Občina Krško

Sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve obveščča

da je objavljen javni natečaj za pridobitev sredstev za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij v republiki Sloveniji.

Skupščina občine Krško je sprejela usmeritve razvoja za obdobje 1991—1995, kjer je opredeljena zasnova razvojne strategije.

V skladu z usmeritvami se bo razvojna strategija izvršnega sveta občine Krško oblikovala v okviru izdelave programov za področja, za katera je odgovoren izvršni svet. Eden izmed tako opredeljenih programov je tudi program razvoja demografsko ogroženih območij v občini Krško, katerega izdeluje sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve.

Republika Slovenija se je opredelila, da bo posebej skrbela za razvoj zaokroženih območij, ki v razvoju zaostajajo. Zato sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve občine Krško opozarja vse pravne in fizične osebe, ki so zainteresirane za pospeševanje razvoja demografsko ogroženih območij, da je objavljen natečaj za pridobitev sredstev za demografsko ogrožena območja v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 15/91.

Sredstva Republike Slovenije za razvoj demografsko ogroženih območij so predvidena za naslednje namene:

1. za sofinanciranje izdelave razvojnih programov posameznih demografsko ogroženih območij,
2. za sofinanciranje izdelave inicialnih razvojnih načrtov in refundiranje dela stroškov izdelave projektne dokumentacije,
3. za sofinanciranje gradnje objektov lokalne gospodarske infrastrukture,

4. za spodbujanje naložb za razvoj kmetij in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah,

5. za spodbujanje razvoja drobnega gospodarstva na področju proizvodnje in storitev do 5 zaposlenih,

6. za spodbujanje naložb v druge proizvodne in storitvene objekte in opremo v gospodarstvu zaradi razširitve obstoječe ali urejanja nove proizvodne ali storitvene dejavnosti.

Zahteve za namene pod št. 1 in 3 mora podati občina, za vse ostale namene pa lahko podajo zahtevek vse pravne in fizične osebe, če imajo za to izdelane razvojne programe.

Med demografsko ogrožena območja v naši občini spadajo naslednja naselja in krajevne skupnosti:

— v desetikilometerskem pasu krajevne skupnosti Koprivnica, Podbočje, Krško polje;
— območja naselij Pesje, Avguštine, Črešnjevce, Črneča vas, Dobrava pri Kostanjevici, Dolšce, Globočice pri Kostanjevici, Grič, Ivanjše, Jablanca, Karlče, Kočarija, Koprivnik, Male Vodenice, Malence, Orehovec, Ostrc, Podstrm, Ržišče, Slinovce, Velike Vodenice, Vrbe, Vrtača, Gržeča vas;

— krajevne skupnosti Raka, Veliki Trn in Zdole; — gorska višinska območja naselij Dobrava, Reštanj in Stranje. Sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve obveščča vse zainteresirane, da so akti, ki se nanašajo na spodbujanje demografsko ogroženih območij v Republiki Sloveniji, objavljeni v naslednjih uradnih listih:

1. Zakon o spodbujanju razvoja demografsko

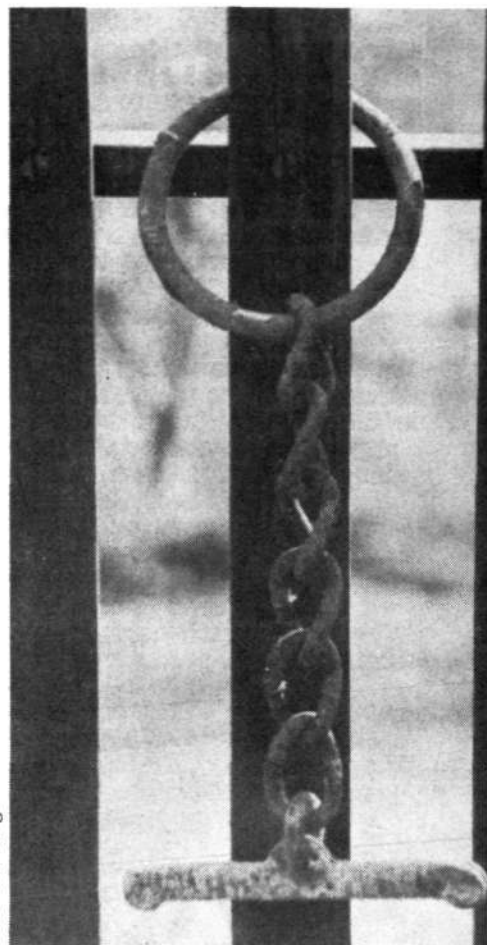

Foto: Črt Čargo

ogroženih območij v Republiki Sloveniji — Ur. list RS, št. 48/90;

2. Odlok izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije o območjih, ki se štejejo za demografsko ogrožena območja v Republiki Sloveniji v obdobju 1991—1993 — Ur. list RS, št. 6/91;

3. Odlok Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije o kreditnih pogojih za dolgoročne kredite za naložbe na demografsko ogroženih območjih v Republiki Sloveniji iz proračuna Republike Slovenije za leto 1991 — Ur. list RS, št. 14/91;

4. Natečaj republiškega sekretariata za družbeno planiranje — Ur. list RS, št. 15/91.

Prijave na natečaj za pridobitev sredstev je potrebno vložiti na Republiški sekretariat za družbeno planiranje, Ljubljana, Gregorčičeva 25, najkasneje v treh mesecih od objave, to je do 6. 7. 1991.

Vse dodatne informacije v zvezi s pospeševanjem razvoja demografsko ogroženih območij lahko dobite na sekretariatu za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve občine Krško.

Hkrati pozivamo vse pravne in fizične osebe, ki imajo že izdelane programe ali samo ideje za izdelavo programov, pa ne vedo, kako pravilno oblikovati zahtevek za natečaj za pridobitev teh sredstev, da le-te posredujejo do 25. 5. 1991 na Sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve, kjer vam bo nudena strokovna pomoč pri izdelavi zahtevkov za pridobivanje republiških sredstev.

Sekretar:
Franc Jenič

Republika Slovenija
OBČINA KRŠKO
Sekretariat za kmetijstvo,
gozdarstvo in veterino
Krško, Cesta krških žrtev št. 14

Številka: 10-321-39/91

Datum: 18. 4. 1991

OBVESTILO

o obdelovanju kmetijskih zemljišč

Zaradi usklajevanja in usmerjanja širših družbenih interesov je uporabnikom kmetijskih zemljišč še posebej naložena skrb in dolžnost za najsmotrnejšo obdelavo zemlje in doseganje čim večjih pridelkov.

Vsak imetnik mora kmetijsko zemljišče obdelovati kot dober gospodar in z njim ravnati tako, da se ohranja njegova rodovitnost. Obdelava kmetijskih zemljišč pa pomeni tudi varstvo zemljišč, saj bi brez obdelave ostala zanemarjena in končno tudi ne bi služila svojemu namenu.

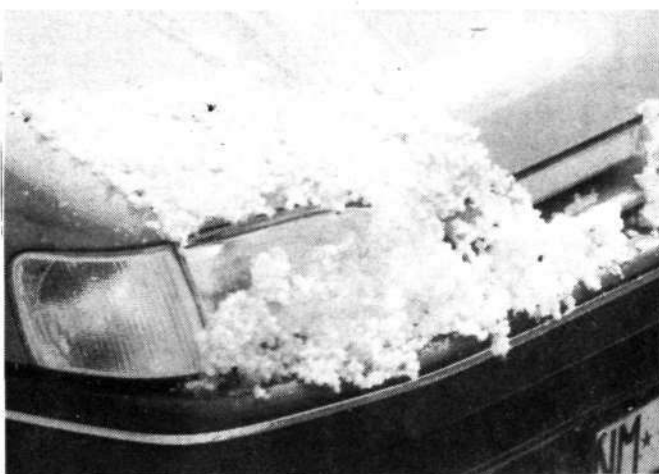
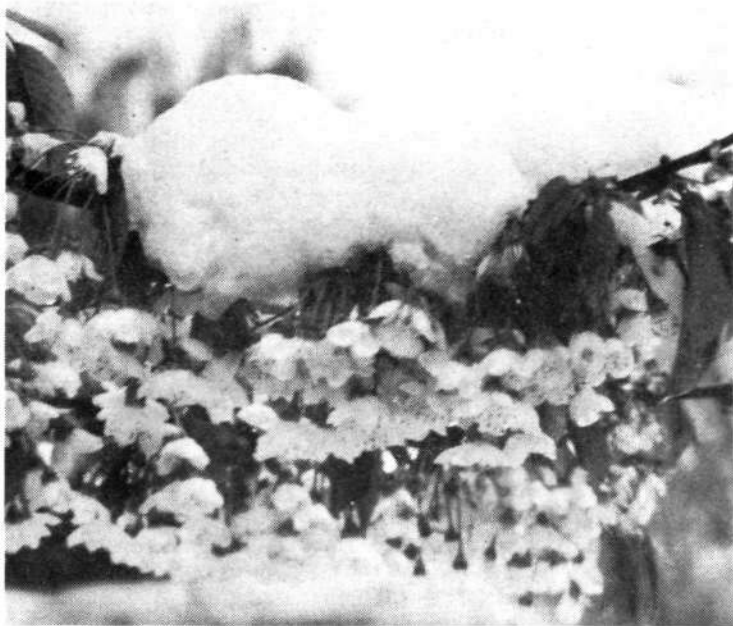
Da ne bi prišlo do prisile uporabe zakona in ukrepov z omejitvijo lastniške oz. uporabne pravice in da bi bila kmetijska zemljišča čim bolj skrbno obdelana, se tudi letos obračamo na vse občane in prosimo, da nam o posameznih primerih neobdelanih in slabše obdelanih zemljišč na svojem področju pisno ali ustno poročajo na naš naslov, in v najkrajšem možnem času (najkasneje do 15. 5. 1991).

Naš nadaljnji postopek bo obisk in raziskovanje vzrokov za takšno stanje pri vseh ugotovljenih primerih, dajanje ustrezne strokovne pomoči ali pa predlaganje ukrepov za obdelavo zemljišča. Neupoštevanje naših priporočil bo imelo za posledico, da bomo proti posameznikom uvedli postopek začasni ali kasneje tudi trajni odvzem opuščene ali slabše obdelane zemljišča.

Prosimo za vaše sodelovanje v akciji pod geslom: »Zemlja mora biti obdelana«, saj bomo tako skupno doprinesli k izboljšanju pogojev za večjo proizvodnjo hrane.

Sekretar:

Andrej Kovačič, ing. agr.

Kako do sitih čebel in zdravega sadja!

Preprečevanje vzajemnega škodovanja med čebelarji in sadjarji je bil temeljni cilj sestanka, ki ga je že v začetku aprila sklical sekretar občinskega sekretariata za kmetijstvo, Andrej Kovačič. Povabil je predstavnike čebelarskih družin, večje pridelovalce sadja in jagodičevja, kmetijske in veterinarske inšpektorje... Skratka vse, ki lahko preprečijo vzajemno povzročanje škode v teh življenjsko soodvisnih dejavnostih. Brez čebeljega opravevanja sadovnjakov pač ne pomaga nobeno cvetenje, nestrokovna in neusklajena uporaba kemičnih sredstev je seveda usodna za čebele, čebelarjem pa povzroča škodo. Zato je učinkovito sodelovanje in temeljito vzajemno obveščanje med tema dvema panogama edina možnost za napredek.

Sadjarji bi morali čebelarje o svojem (nacrtovanem) škropljenju osebno obveščati (po seznamu), kar pa je za njih precejšen problem, ker so pač zelo razkropljeni in vozi-

jo čebele na pašo tudi v kraje, dokaj oddaljene od svojih bivališč. Poleg pravočasnega obveščanja čebelarjev so kmetovalci v nasadih dolžni tudi zatirati podrast, saj s tem preprečujejo pašo čebel v času škropljenja sadovnjakov izven cvetenja. Uporaba škropiv mora biti pravilna in racionalna, kar velja za vse: vinogradnike, sadjarje, gozdarje, vrtičkarje. Ne gre namreč samo za neposreden negativni učinek — zastrupitev čebel, pač pa tudi za negativne posledice uporabe škropiv in ostanke aktivnih snovi v čebelarskih proizvodih, zlasti medu. Tega namreč redno priporočamo kot zdravo živilo, kontrolo ostankov škodljivih snovi pa pri nas učinkovito izvaja le izvozno podjetje Medex.

Zaradi vsega tega so se udeleženci razgovora zavezali, da bodo na obeh straneh storili kar največ za izboljšanje vzajemnih odnosov,

Pri ing. Kovačiču smo se pozanimali o škodi, ki jo je povzročila zadnja — pone-deljkova — toča. Menda se je tokrat (mi-lostno) omejila na mesto, tako da (kljub shrhljivemu vtisu) na kmetijskih pridelkih ni naredila hude škode. (Foto: Ljubo Potočnik)

za učinkovito obveščanje in dopolnjevanje seznamov čebelarjev. Kmetijska svetovalna služba se je obvezala, da bo pripravljala strokovne nasvete, da bo skrbela za širše splošno obveščanje, za objave preko sredstev množičnega obveščanja. Preko radia Brežice bodo strokovni nasveti v okviru kmetijskih oddaj vsak delovnik ob 12.50, ob sobotah ob 12.30 in ob nedeljah ob 11.25. Čebelarji naše občine bodo deležni tudi družbene pomoči v denarju (80.000 din), v strokovnih nasvetih in zdravlilih za zdravljenje čebel.

Pod sporočilom je podpisan sekretar občinskega sekretariata za kmetijstvo, ing. agr. Andrej Kovačič.

Zgrabite lopova!

Takole zavpije tisti, ki bi se rad zavaroval, pokaže na koga zelo opaznega in množica se udere za zaznamovanim. Vpijemo vsi, »lopovi« pa so nuklearka, Videm, senovski rudnik in še katera od takih velikih grdob. Prav priročne so, da nanje bljuvamo ogenj in žveplo, in medtem ko so oči javnosti uprte vanje, mi v varnem kritju anonimnosti mirno počnemo lastne majhne grdobije. Nekatere od njih si lahko ogledate na pričujočih posnetkih, ki smo jih napravili, ko smo tam enkrat okoli dneva planeta Zemlje, 22. aprila, obiskali že od daleč (z magistralne ceste) vidno divje odlagališče odpadkov pri Belem Bregu. To je prav tisto odlagališče, ki smo ga bili v sliki predstavili pred enim letom, le da se zdi tokrat (potem ko je bilo vmes že popolnoma očiščeno) še bolj prostrano, kot da bi vsak novi odlagalec ne hotel ničesar stresti na star kup odpadkov, ampak si vsakič poišče nov, prazen prostor. Že to smetišče je prav blizu drnovskega črpališča pitne vode, vendar tudi na kraju samega črpališča ni skoraj nič manj nastlano. Tudi iz drugih krajev občine nenehno prihajajo sporočila, da črna odlagališča rastejo kot zajedalske gobe. In to po tistem, ko smo lani za čiščenje črnih odlagališč po občini porabili 1 milijon 300 tisoč dinarjev, pretežno iz sklada stavbnih zemljišč. Danes že lahko z gotovostjo rečemo, da je bil to proč vržen denar — kot da to ne bi bil denar nas vseh in kot da deponija v Starem Gradu ne bi več delovala. Pravijo, da je krivo to, ker nimamo pravih kazni za onesnaževalce. Delno to sicer drži; a če se že tako spoznamo na ekološke probleme jedrske elektrarne, tovarne celuloze, rudniških odplak in reke Krke, bi lahko to svoje znanje dopolnili še s študijem ekologije domačega (in sosedovega) praga. Pravzaprav bi tu morali začeti.

Poročilo o delovanju NE Krško

APRIL 1991

Proizvedena električna energija: 446.576 MWh (neto).

Segrevanje Save:

- dovoljeni delta T: 3,0° C
- maksimalni delta T: 2,30° C
- povprečni delta T: 1,82° C

Tekočinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti v efluentih pred izpustom v Savo je bila v mejah za pitno vodo (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od največje skupne dopustne letne radioaktivnosti v tekočinskih efluentih (tritij — 20 TBq, ostali dopustni radionuklidi — 200 GBq):

- tritij 1,15 %
- ostali 0,02 %

Plinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti (na razdalji 500 m) je bila v mejah za zrak (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od letno dovoljene doze za NEK zaradi emisije na razdalji 500 m (50 mikroSv): 0,01 %.

Radioaktivni odpadki

1. Število radioaktivnih sodov, uskladiščenih aprila:

- RAO srednje aktivnosti: 27
- RAO nizke aktivnosti: 0

2. Število vseh do sedaj uskladiščenih sodov: 8082.

Sposojeno iz Dela:

Mednarodna lestvica jedrskih dogodkov

Strokovnjaki za jedrsko varnost iz različnih držav so pred dvema letoma začeli razvijati mednarodno lestvico jedrskih dogodkov — INES (International Nuclear Event Scale). Že od lanskega maja jo poskusno uporabljajo v jedrskih elektrarnah v več kot 30 državah, tudi v Jugoslaviji oziroma Nuklearni elektrarni Krško, v začetku prihodnjega leta pa se bo začela redno uporabljati po vsem svetu.

Namen izdelovalcev lestvice je bil izdelati pripomoček, ki bo standardiziran kot so, na primer, potresne lestvice, katerih vsaka stopnja naslovniku zbudi dokaj natančno pred-

stavo o tem, za kako močan potres gre. Take stopnje, izražene v številkah od 1 do 7, ima tudi (poskusna) lestvica jedrskih dogodkov. Prve tri stopnje se imenujejo nezgode, preostale štiri pa nesreče, pri čemer so najtežje tiste 7 stopnje, ki imajo vpliv na najširšo okolico in na zdravje ljudi (sem sodi černobilska katastrofa). Dogodki, ki so za varnost obratovanja nepomembni, se tudi beležijo, uvrščajo pa se pod 1. stopnjo oziroma na stopnjo 0.

Že tretji dobrodelni koncert izredno uspešen

V športni dvorani OŠ Milke Kerin v Leskovcu pri Krškem je bil 26. aprila dobrodelni koncert, ki ga je organiziralo Društvo za pomoč duševno prizadetim Krško. Nastopili so številni popularni pevci in skupine slovenske zabavne glasbe. Vsi nastopajoči so se odrekli honorarju. Glede na to, da smo v predprodaji uspeli prodati le zelo malo vstopnic, je bil obisk presenetljivo dober, saj je prišlo na koncert okoli 1500 ljudi. Posledica tega je bila velika gneča pred začetkom koncerta in seveda zamuda, za kar se obiskovalcem opravičujemo in jih prosimo za razumevanje.

Takega obiska smo bili seveda zelo veseli. Tako smo pridobili nova finančna sredstva (okoli 85.000 din), ki jih bomo koristno porabili. Na enak način smo v lanskem letu pridobili denar za nakup osebnega avtomobila Zastava 101 in opreme za razvojni oddelek (pohišta, rekvizitov za usposabljanje in igre). Lani je bil tako odprt prvi razvojni oddelek v okviru VVZ Krško. V njem delajo strokovni delavci z duševno in telesno prizadetimi otroki (2—7 let starosti) pod vodstvom mag. psih. Zdenke Zalokar—Divjak. Jeseni 1991 nameravamo odpreti še en tak oddelek, ker pač tako narekujejo potrebe v krški občini. S tem tretjim dobrodelnim koncertom se uspešno zaključuje naša velika akcija. Če nam bo uspelo odpreti še en oddelek, bomo lahko pravočasno zajeli v strokovno obravnavo kontingent predšolskih prizadetih otrok, kajti nadoknaditi tisto, kar v tem obdobju zamudimo, je za te otroke nemogoče.

Pomoč oziroma potrebna denarna sredstva smo že večkrat iskali tam, kjer naj bi bili za to poklicani in odgovorni. Po silnem sprenevedanju smo dobili celo nekaj obljub, to pa je do sedaj tudi vse.

Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali pri organizaciji koncerta, se iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni Marjanu Geršaku — Sitolisk, ki je lično oblikoval in natisnil plakate, ter obrtnikom in podjetjem za denarna sredstva za kritje stroškov koncerta. Gre za kar 31 obrtnikov in štiri podjetja, to pa so: Ivan Molan, Krško; Trgovina Pajek, Krško, Parfumerija Perla, Krško, Trgovina Nika, Krško, Kamnoseštvo Jakša, Krško, Gostišče Murko, Krško, Trgovina Pelikan, Krško, Steklarstvo Resnik, Krško, Cvetličarna Kerin, Krško, Optika Rimc, Krško, Amigo Krško, Gostilna Komočar, Krško, Trgovina As, Krško, Fruti market, Krško, Jože Pirc, Krško, Čistilnica Valerija, Brestanica, Gostilna Pohle, Brestanica, Prodajalna Roki, Brestanica, Bife Podlesnik, Senovo, Frizerski salon Katarina, Krško, Cvetličarna Lilia, Leskovec, Ključavničarstvo in kleparstvo Ivan Hvala, Dolenja vas, Slikopleskarstvo Drago Radej, Krško, Sli-

Po merilih lestvice INES so obdelali vseh 12 dogodkov, ki so se od začetka poskusnega obratovanja do danes zgodili v NE Krško in o kateri so poročali Mednarodni agenciji za atomsko energijo. Od teh dogodkov so jih pet uvrstili v 1. stopnjo, kjer kljub odstopanju od običajnega obratovalnega področja ni nobenega vpliva na okolico, in sedem v stopnjo 0. (Po Gregorju Puclju)

kopleskarstvo Anton Radi, Krško, Zlatko Šepetavc — Regeneracija katodnih cevi, Krško, Boutique Napoleon, Krško, Žensko in moško frizerstvo Albina Žnidarič, Krško, Whiskey bar Igor Cerle, Krško, Gostilna Mirt, Armeško, Market Beti, Brestanica, Mlin Katič, Velika vas; Podjetje Univerzal — drogerija Ana, Zavarovalnica Krško, Ljubljanska banka Krško in Podjetje Darja Krško.

Enako se zahvaljujemo našemu generalnemu sponzorju, Studiu D iz Novega mesta, pa tudi radiu Brežice, Nuklearni elektrarni Krško, krški kabelski televiziji, Kompasovi poslovalnici v Krškem, DKD Svoboda Brestanica, Poklicni gasilski enoti iz Krškega. Hvala številnemu občinstvu za obisk in čudovito vzdušje v dvorani! Predsednica Društva za pomoč duševno prizadetim Krško:

Branka Pirc

Foto: Art Čergo

Obnova stare pokopališke cerkve

Nekoč je bilo pokopališče v Krškem in na pokopališču cerkev. Pokopališče so opustili, na kraju, kjer je bilo, so uredili park, ostala pa je cerkev in nekaj obeležij znamenitim krškim možem: Mengingerjeva, Lapajnetova in Romihova nagrobna plošča, mavzolej družine Hočevar, doprsni kip dr. Mihajla Rostoharja... Leta 1960 je cerkev dobila v najem krška Preskrba — za skladišče — in v najemno pogodbo so zapisali, da mora najemnik objekt urediti v duhu časa, podreti zvonik, da lahko notranjost objekta tudi sicer prilagodi svojim potrebam...

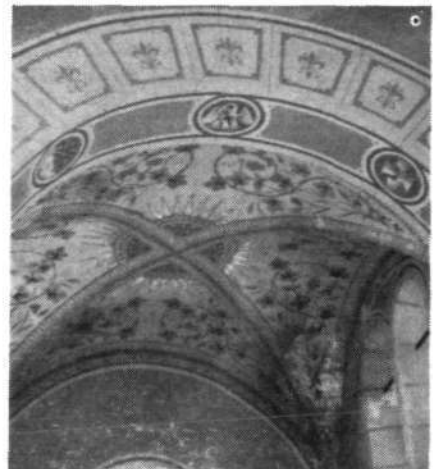
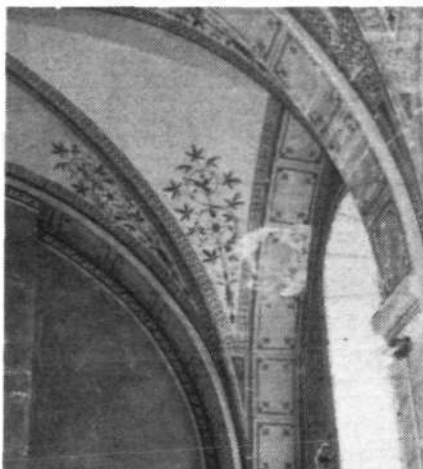
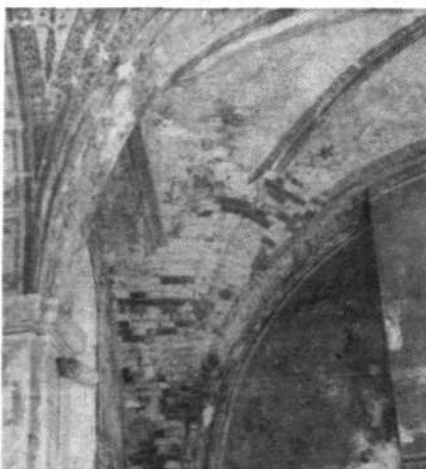
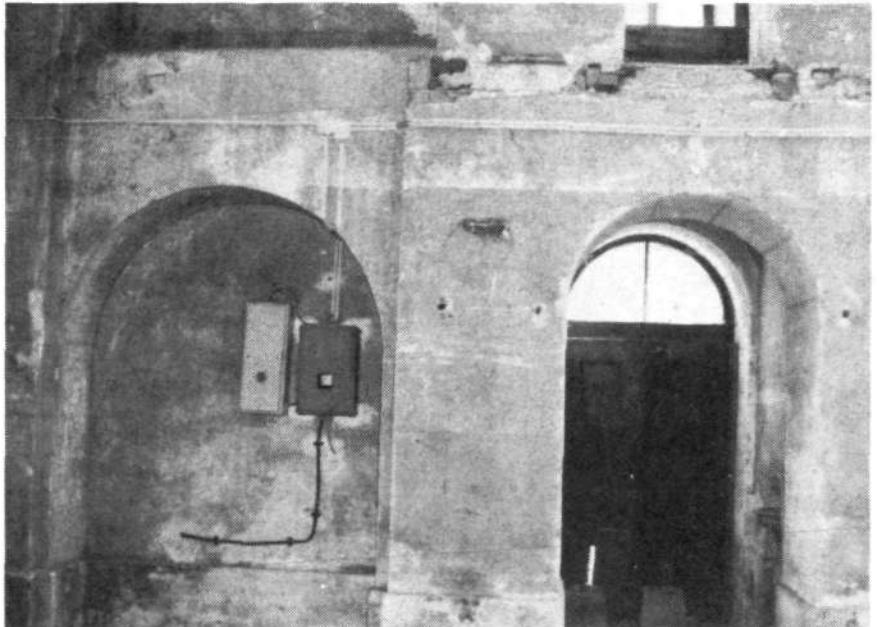
Sedaj je cerkev izpraznjena, v duhu današnjega časa lahko priznamo, da je dokaj poškodovana in da se je skuša dosedanj najemnik (Preskrba) odkrižati. To so v vodstvu Preskrbe skušali že pred leti, a brez uspeha, saj v družbi denarja za obnovo tega objekta ni bilo. Pred kratkim so nameravali skleniti pogodbo še z enim uporabnikom, pa je to preprečila občinska oblast. Cerkev naj bi uredili in ji vrnili vsaj del prvotne namembnosti, zlasti pa podobe. Družba bi s svoje strani seveda stvari (t.j. obveznosti) rada najprej postavila na svoje mesto. Zaradi tega so v Krško na ogled stare pokopališke cerkve povabili strokovnjake iz Ljubljanskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki je zadolžen za strokovni nadzor nad vsemi objekti na območju občine Krško, ki so ali pa bodo do leta 2.000 prišli na seznam kulturnih spomenikov. Zaprošili so jih za oceno umetnostne vrednosti objekta, za navodila glede obnove zunanosti (zvonika, strehe, žlebov, fasade) in notranjosti (tlakov, sten, stropa, ogrevanja, oken). Odločiti se bo treba tudi glede umestnosti uporabe vitraž: vpliva barvnega stekla na notranjo podobo prostora in izbiro izvedbe tega posega. V prvotni cerkvi Sv. Križa so sicer bile vitraže z upodobljenima svetnikoma Martinom in Florjanom.

Po rešitvi teh osnovnih problemov, vključno z vprašanjem financiranja obnove, bo treba seveda opredeliti še namen obnovljenega objekta. Po prvih ocenah strokovnjakov bi ta menda bil zelo primeren za komorne prireditve in dodatno postavitev stalne razstave slik, ki bi morale biti v skladu z objektom samim in bi služile kot njegova notranja oprema.

Krščani so zaprosili tudi za strokovno mnenje delavcev zavoda o obnovi pristave s kapelo na Resi, kot se uradno imenuje objekt. Gre za objekt, ki je last III. reda sester Sv. Frančiška. Tu živijo upokojene sestre, ki so se lotila obnove in potrebujejo nasvetov glede obnove zvonika, ostrešja in fasade. Med drugim je namreč treba nujno zaščititi freske, ki jih sedaj ogroža vlaga, ki je izrabljena streha ne more zaustaviti.

Ogled objekta, ki je bil nekoč cerkev Sv. Križa na krškem pokopališču (od leve): ing. arh. Irena Vesel, Vida Fritz (občinski sekretariat za družbene dejavnosti), ing. arh. Dušan Kramberger, umetnostna zgodovinarica prof. Majda Frelj in Danilo Siter, sekretar občinskega sekretariata za družbene dejavnosti.

Krško — gostitelj republiškega tekmovanja v judu

»Hvala predstavnikom Judo zveze Slovenije, sodnikom, ki so objektivno in po večinskem mnenju strokovnjakov pošteno sodili. Poštena sodba je danes garant dobrih medsebojnih odnosov in čvrstih vezi, ki jih vsi skupaj kot ljudje, ne oziraje se na barvo in pripadnost, potrebujemo.« je ob zaključku prvenstva pripadnikov uprav za notranje zadeve Slovenije v judu dejal pomočnik republiškega sekretarja za notranje zadeve Boris Žnidaršič.

Na jubilejnem, XX. republiškem tekmovanju v judu, ki so ga sredi aprila organizirali delavci UNZ Krško v športni dvorani v Leskovcu, so bili najboljši tekmovalci specialne enote RSNZ, na drugo mesto se je uvrstili izobraževalni center

ONZ—RŠM, tretje mesto pa je pripadlo UNZ Nova Gorica. Za UNZ Krško se standardni tekmovalci niso mogli udeležiti tekmovanja zaradi poškodb, zato se je na blazinah borila pomlajena ekipa, ki se je sicer organizirano pripravljala na

Tribuna leskovške dvorane je bila nabito polna mladih gledalcev.

tekmovanje, žal pa nima tekmovalnih izkušenj in se je uvrstila bolj proti dnu lestvice. Kljub temu naši judisti zaslužijo pohvalo za trud, ki so ga vložili proti specialistem, proti katerim resnično nihče ni imel možnosti. Gospod Žnidaršič pa je vsem tekmovalcem čestital takole: »Iskrene čestitke vam vsem, ki ste dosegli odličja, in iskrena zahvala vsem, ki ste se trudili, da ste omogočili tistim, ki so dobili odličja, da so prišli do njih...«

Bolj kot z rezultati tekmovanja se delavci UNZ Krško lahko pohvalijo z organizacijo in izvedbo tekmovanja, ki so ga po oceni sekretarja Borisa Žnidaršiča izpeljali odlično, z vso odgovornostjo. Na uvodni slovesnosti je 112 tekmovalcem izrekel dobrodošlico predsednik Sveta posavskih občin, Vojko Omerzu, in jim zaželel veliko športne sreče. Predtekmovalno razpoloženje pa so popestrili učenci OŠ Leskovec, vključeni v Plesni studio Krško.

Zaključni del z razglasitvijo najboljših ekip je potekal v restavraciji Žolnir. Načelnik UNZ Krško, Rajmund Veber, ki je bil hkrati tudi predsednik organizacijskega odbora, se je zahvalil vsem, ki so sodelovali v pripravah in na tekmovanju, tako objektivnim sodnikom za pošteno sojenje, zdravniku dr. Pogačarju in vsem sponzorjem iz Posavja, ki so finančno podprli tekmovanje in prispevali praktične, domiselne nagrade za posameznike in ekipe. Tako je najtežji tekmovalec s 118 kilogrami dobil košaro sadja, najlažji (53 kilogramov) pa velik venec klobas, najhitreje poraženega tekmovalca (12 sekund) so nagradili s sladkarijami z namenom, da bi jih dlje jedel, kot se je obdržal na blazinah.

A. Antolič—Miler

Narodnoosvobodila vojna slovenskega naroda ali državljanska vojna?

Ob 50-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in vstaje

Zanimivo je tudi to, da je s tako ponudbo poslal delegacijo k poveljujočima generaloma jugoslovanske vojske na slovenskem ozemlju (generala Pandurovič in Lavadinovič), na kar oba nista pristala, kot tudi nista izvršila ukaza predsednika vlade in načelnika štaba vrhovne komande jugoslovanske vojske generala Simoviča, da se vsi člani Narodnega sveta aretirajo zaradi njihovega petokolonialnega delovanja, pri čemer pa je že aktivno pomagal general Rupnik. Kljub temu pa je banu Natlačenu uspelo, da so se iz pripadnikov policije, vojakov, ki so zapustili svoje enote, in drugih formalne nekakšne vaške straže, ki so zbirale orožje, razoroževale umikajočo se jugoslovansko vojsko, pomagale policiji skrbeti za javni red in mir in opravljale druge naloge, kot jih je določil svet. Ban Natlačen je v skrbi, da bi čim večji del slovenskega ozemlja zasedel nemški okupator, skušal vzpostaviti zvezo z nemško vojsko (v Celju in Zagrebu) s prošnjo, da naj čim prej nemška vojska zasede celotno slovensko ozemlje, kar je bilo zavrnjeno, saj je razdelitev slovenskega ozemlja med tri okupatorje (Nemčijo, Italijo in Madžarsko) bila določena in dogovorjena že pred samim napadom na Jugoslavijo. Očitno je, da so krogi okoli Narodnega sveta računali na vzpostavitev nekakšne vazalne države pod nemškim protektoratom. Ko je bilo jasno, kako bo izvršena zasedba in razdeljeno slovensko ozemlje, se je seveda Narodni svet obrnil na predstavnike italijanske vojske in jim zagotovil ob zasedbi svečan sprejem, svečane poslanice z izrazi vdanosti in zahvale.

Narodni svet je zelo tesno in vdano sodeloval z italijanskim okupatorjem, se poklonil visokemu komisarju Grazioliju z izrazi vdanosti in zagotovitvijo lojalnosti prebivalstva in oblasti ter z očitno željo, da bi Narodni svet in Slovensko legijo okupator priznal za predstavnika nekakšne slovenske države. Vse do ukinitve Narodnega sveta je le-ta resnično še teden dni po okupaciji izvrševal civilno oblast. Za sodelovanje se je banu Natlačenu in Narodnemu svetu posebej zahvalil visoki komisar Ljubljanske pokrajine. Zanimiva so še naslednja dejstva:

— Narodni svet je bil po prenehanju delovanja praktično preimenovan v konzulto (sosvet, posvetovalni organ) visokega komisarja in je torej še deloval, čeprav ni imel nikakršne izvršilne ali druge moči.

— Na poslanico (prošnjo, pobudo) tega sveta je Mussolini izdal akt o priključitvi od italijanske vojske zasedenega ozemlja kot Ljubljanske pokrajine v sestav kraljevine Italije.

Priključitev Ljubljanske pokrajine k Italiji je bila ocenjena kot največji zgodovinski dogodek, kar tudi kaže karakter, cilje in namere kroga okoli bana Natlačena. Med dejanja, ki naj bi tudi pokazala pravo barvo in špekulantstvo tega kroga, je šteti tudi poklonitev visoke delegacije slovenskih veljakov visokemu komisarju Ljubljanske pokrajine ter nekoliko kasneje tudi samemu fašističnemu vodji Mussoliniju v Rimu.

Sam akt priključitve okupiranega ozemlja kot upravne enote v sestav države okupatorja je po mednarodnem pravu nezakonito dejanje, torej se jasno vidi, da je del takratne slovenske politike ob podpori taki priključitvi krenil na dokaj nenavadno izdajalsko pot, ki jih je bilo v takratni Evropi v podobnih okoliščinah dokaj malo.

Enak ukrep, to je priključitev okupiranega ozemlja kot upravno-teritorialne enote v sestavi države okupatorja je izvršil tudi Hitler za zasedeni področji Štajerske in Gorenjske.

Trditev, da je organiziranje vaških straž, bele garde in podobnih skupin le posledica komunističnega terorja oziroma terorja OF in oblika samoobrambe pred tem terorjem, je dokaj meglena, pa kljub temu prozorna, kajti že spomladi 1941 je zaslediti na Slovenskem nekaj organiziranih oblik in skupin boja proti OF in narodnoosvobodilnemu gibanju, kot so: skupina kaplana Glavača (aktivna že od konca pomladi 1941), elitna organizacija slovenskega klerofašizma Katoliška akcija, ki se je že pred vojno skrbno usposabljala za obrambo pa tudi za napad po sistemu tajnih jeder, ki so nadaljevala z delom proti narodnoosvobodilnemu gibanju tudi po zasedbi; akademski klub Straža (Ehrlichovi stražarji), Slovenska legija (ustanovljena 29. maja 1941 zaradi dveh nevarnosti: nevarnosti komunizma, ki si bo v teku okupacije ali po njenem koncu skušal pridobiti oblast, in nevarnosti, ki je grozila od okupatorja; delovanje te organizacije kaže, da okupator ni bil njen prvi nasprotnik). Podporo vsem tem skupinam, legijam itd. pa je dajal tudi del najvišjega vrha katoliške cerkve na Slovenskem. Seveda pa ne gre izpustiti ostalih oblik organiziranja sil in ljudi, ki so se v organizaciji slovenskega klerikalnega in liberalnega vrha javile prav tako takoj po okupaciji in se kasneje razvile v organizirane vojaške kvasilniške organizacije, ki so delovale po direktivah okupatorjeve oblasti in praktično predstavljale njegove (okupatorske, kvasilniške) marionetne oborožene sile: Slovenska zaveza, vaške straže, Pobratim, Slovenska in Sokolska legija, bela garda, četniki — plava garda, belogardištni štajerski bataljon, Legija smrti, Mvac (prostovoljna protikomunistična milica) in na koncu slovensko domobranstvo.

Pota slovenske narodne izdaje in njen protinarodni boj so torej bili načrtovani, pripravljani in organizirani že na samem začetku vojne (pa tudi že pred vojno) in ne kot trdijo nekateri, šele po razmahu narodnoosvobodilnega gibanja in njegovega »protinarodnega terorja«.

Mnogo je elementov, pisnih in drugih dokazov ter drugih verodostojnih virov, ki prikazujejo in dokazujejo izdajalski značaj Narodnega sveta ter strank, gibanj, skupin in različnih oboroženih formacij, ki so danes že zgodovinska resnica, ki je ne more nihče spraviti s sveta. Mislim, da je najustreznejše podal to oceno prof. teologije dr. Janez Janžekovič, ki pravi: »Belogardizem je bil v svojem bistvu borba starega družbenega reda proti nastajajočemu

Nadaljevanje iz prejšnje številke

novemu. To je danes, ko gledamo nazaj, vsakomur očitno. Staro se redkokdaj brez boja umakne novemu. Nerazumljivo in neodpustljivo pa je, da se je stari red v svoji stiski naslonil na okupatorja, ki je bil povrh smrtni sovražnik našega naroda. S tem je zagrešil veleizdajo in se, ne samo pri nas, ampak pred vso svetovno javnostjo onemogočil. Toda storil je še nekaj drugega. Ko je videl, kako nadvse spretno je marksizem povezal borbo za novi red z idejo narodne osvoboditve, je začutil, da tudi on potrebuje zaveznikov. Stari red, ki ni bil nikdo prav zadovoljen z njim, ni bil tista vrednota, ki bi mogla navdušiti borce. Zato so se njegovi zastopniki skušali prikazati kot branilci najvišje vrednote, religije... Zastopniki Cerkve, ki so pri nas dopustili, da so si borci za stari red nadedli videz borcev za krščanstvo, niso storili morda samo taktične napake, ampak so se težko pregrešili proti osnovnemu krščanskemu načelu. Njihovo ravnanje bi bilo škodljivo za religijo tudi tedaj, če bi bili z orožjem zmagali. Kdor širi ali brani krščanstvo z nasiljem, ta ga notranje razkraja.« (Vir: Nova pot, 1952, št. 1-3, str. 16, po: F. Saje, Belogardizem, SKZ, Ljubljana 1952).

S tem sem hotel podati ideološko zasnovano protinarodnega boja in platformo narodne izdaje, ki je služila kot krinka za prikritje dejanskih ciljev in namer takratnih slovenskih političnih veljakov, to je zadržati oblast in stari družbeni sistem, za to pa izkoristiti vsa sredstva, tudi izdajo, kolaboracijo, kvasilništvo in tudi najgloblja verska in nacionalna čustva slovenskega ljudstva. Da bi pokazali, da je teza o državljanski vojni na Slovenskem nesprejemljiva, moramo zato opredeliti še nekatera vprašanja in ocene dogajanj v takratnem času.

Večer pred 1. majem

(Foto: Črt Čar)

Mednarodno pravo o okupaciji, aneksiji, pravni ureditvi na okupiranem ozemlju, administrativno-pravni ureditvi okupiranega ozemlja in drugih vprašanih okupacije

Mednarodno vojno pravo kot sestavni del mednarodnega javnega prava opredeljuje vsa bistvena vprašanja, odnose in norme, ki se nanašajo na odnose med državami in drugimi subjekti v zvezi z vodenjem oboroženih spopadov — vojn, njihovih obveznosti in odgovornosti ter pravic. Povsem normalno je, da glede nekaterih vprašanj druge svetovne vojne na Slovenskem konsultiramo tudi področje mednarodnega prava in njegovih določb, da bi tako natančneje opredelili nekatera naša stališča in ocene.

Vojna okupacija je po mednarodnem pravu stanje, v katerem se nahaja ozemlje ali del ozemlja neke države, ki se je — po umiku ali vdaji branilca — znašla v stvarni oblasti sovražne vojske. Okupacija je samo na tistem delu ozemlja, kjer je ta oblast vzpostavljena in je zmožna, da se obdrži. Okupacija ima tri pomembne pravne karakteristike:

1. Okupacija je predvsem faktično stanje, kar pomeni, da če tega faktičnega stanja ni, okupator nima nikakršnih pooblastil.

Okupacija ječasno in prehodno stanje.

3. Okupacija ne pomeni prenosa suverenosti, kar pomeni, da se okupator ne more obnašati kot suveren, temveč lahko izvaja samo-tiste pristojnosti, ki so v določbah mednarodnega prava. Mednarodno pravo torej omejuje pravico okupatorja, da izvaja oblast in ima samo določena pooblastila, ki se nanašajo na interese in varnost oboroženih sil ter javnega reda in miru. Če bi okupator bil suveren, bi pomenilo, da je anektiral okupirano ozemlje, ker aneksija, za razliko od okupacije, pomeni prenos suverenosti okupatorja na okupirano ozemlje.

Zakonodajna pristojnost, pristojnost pravosodnih organov tudi ne more preiti na okupatorja. Na okupiranem ozemlju okupator ne more izvajati nikakršnih administrativnih reform in mora spoštovati administrativno-upravno ureditev ozemlja, ki je bila veljavna ob okupaciji. Iz dejstva, da se suverenost ne more prenesti na okupatorja, izhaja, da okupator nima pravice, da prebivalstvo okupiranega ozemlja smatra za državljane svoje države in mu torej ne more nalagati enakih obveznosti kot svojim državljanom. Prebivalstvo okupiranega ozemlja ne more biti prisiljeno služiti okupatorju, njegovim oboroženim silam in še manj v njegovih oboroženih silah. Podobna določila veljajo tudi za ostala področja, kot so: čast in pravica družine, osebno življenje, zasebna lastnina, verska prepričanja, denar (valuta) in podobno. Posebno pozornost mednarodno pravo posveča jemanju talcev (prepoveduje ga), kolektivnim kaznim (prepoveduje jih), preseljevanju in razseljevanju prebivalstva z okupiranega ozemlja (dovoljuje se časna evakuacija ali preselitev prebivalstva, vendar le na ozemlju okupirane države, prepovedano pa je preseljevanje, izseljevanje in izganjanje prebivalstva z okupiranega ozemlja na ozemlje države okupatorja).

Že davno se je v mednarodnem pravu uveljavilo pravilo, da je zločin boriti se proti lastni domovini, torej nikogar ni mogoče prisiliti, da se bori proti lastni državi, država pa ne vrši zločina, če se posamezniki ali skupine prostovoljno borijo proti lastni

domovini. Mednarodno pravo takšnim prostovoljcem ne nudi pravne zaščite, če padejo v ujetništvo vojske svoje lastne države. Pravna znanost je dokaj enotna v tem, da so te kategorije borci po izvršenem zločinu proti domovini lahko takoj ustreljeni, čim so prijeti.

To so le nekatere določbe mednarodnega vojne prava, ki jih je potrebno upoštevati, da bi se lažje ocenjevale razmere in dogajanja v drugi svetovni vojni pri nas.

Mednarodno pravo tudi povsem jasno določa, da se vojni zakoni, pravice in dolžnosti ne uporabljajo samo za oborožene sile (vojsko), temveč tudi za miličniške formacije in prostovoljske odrede ter pripadnike narodne vstaje (leve en masse) s tem, da morajo v primeru, da niso zajete s pojmom redne oborožene sile, izpolnjevati štiri pogoje, in sicer:

- da imajo na čelu osebnost, odgovorno za svoje podrejene,
- da imajo stalen znak za razlikovanje,
- da javno (vidno) nosijo orožje in
- da pri svojih operacijah upoštevajo zakone in običaje vojne.

Mednarodno pravo opredeljuje tudi pojem državljanske vojne tako imenovanega mednarodnega karakterja, ki se obravnava po vseh zakonih vsake posamezne države, zunanje vmešavanje oziroma intervencija pa po istih pravilih ni dovoljena.

Če iz tega potegnemo nekatere analitične konsekvence glede na stanje in dogajanje v letu 1941 od začetka vojne, pridemo do naslednjih ugotovitev:

— Jugoslovanska vojska je kapitulirala s podpisom »Odrebe o izvršitvi premirja med nemško in jugoslovansko vojno silo«, ki so jo podpisali 17. aprila v Beogradu predstavniki nemške in jugoslovanske vojske. Kljub temu da akt govori o premirju, to ne drži, ker je enostaven govor po vsebini akta o brezpogojni kapitulaciji in so po diktatu, brez svobodne volje, sprejete vse obveznosti o popolni vdaji jugoslovanske vojske. Po določbah mednarodnega vojne prava mora splošno premirje ratificirati oziroma potrditi vrhovna državna oblast, to je vlada ali celo parlament, kar v konkretnem primeru ni bilo izvršeno, saj sta se vlada in suveren (kralj) že nahajala v Grčiji. Po navodilih predsednika vlade in hkrati načelnika štaba vrhovnega poveljstva jugoslovanske vojske generala Simovića je bil štab vrhovnega poveljstva pooblaščen za prositi Nemce in Italijane le za sklenitev začasnega premirja, ne pa podpisati brezpogojne kapitulacije. Zato je ta akt s stališča mednarodnega prava šteti za pravno neveljaven, in to iz naslednjih razlogov:

— Že 16. aprila zjutraj je bilo praktično vrhovno poveljstvo oziroma njegov štab v okolici Sarajeva že v emškem ujetništvu, zato je vprašljiva pravna sposobnost polnomočencev vrhovnega poveljstva za podpis takega akta, in je povsem jasno, da so akt o premirju z jugoslovanske strani podpisali vojni ujetniki, zato tak akt ne bi smel imeti posledic za jugoslovanske narode. Zato je tudi pravni status stanja okupacije povsem vprašljiv.

— Jugoslovanski vojni komandanti niso imeli pravice skleniti pakta o splošnem premirju, ker to

spada v izključno pristojnost vlade. Poleg tega niso imeli pooblastila vlade niti za pogajanja niti za podpis akta o premirju ali vdaji.

— Očitno je, da je z aktom o premirju dne 17. aprila izvršen diktat in prisila od vrhovne komande, ki je bila že v ujetništvu, da prizna popoln vojaški poraz in samovoljno prenese suverenost jugoslovanske države na Nemčijo, Italijo, Madžarsko in Bolgarijo.

— In končno, jugoslovanski narodi (pa tudi jugoslovanska vlada v izgnanstvu) tega akta niso priznali, kot tudi ne okupacije in razdelitve ozemlja Jugoslavije za izvršeno dejstvo, temveč so po tem zlomu z narodno vstajo pod vodstvom KPJ in v Sloveniji OF nadaljevali vojno s fašističnimi agresorji in žal tudi z domačimi pomagači, ki so se odločili, da se vdinjajo agresorju za lastne koristi, a proti večinski volji naroda in proti njegovim interesom.

— Na Slovenskem je petokolonaško koketiranje dela slovenskih političnih elit evidentno že od prvega dne vojne in se je potem zvesto nadaljevalo in vse bolj poglobljalo, dokler se ni že zelo zgodaj povsem poistovetilo, ko lahko rečemo, da je slovenska protinarodna reakcija v celoti in v popolnosti prešla v službo okupatorjev za njegove cilje in njegov interes. Lahko rečemo, da je že na samem začetku vojne povsem opredelila svojo strategijo, doktrino in cilje ter metodo in sredstva za njegovo le-teh in jim ostala zvesta ves čas trajanja vojne do okupatorjevega in lastnega poraza. Različna špekulantska opravičevanja njene vloge med vojno ne morejo zbrisati največje sramote — izdaje lastnega naroda in prestopa v svet kvistlingov.

— Okupirano slovensko ozemlje praktično ni nikoli, razen morda prvih nekaj dni zasedbe, imelo statusa okupiranega ozemlja, kot to določa mednarodno pravo, saj so vsi okupatorji praktično takoj proglasili in izvršili akt podreditve oziroma aneksije okupiranih ozemelj k svojim matičnim državam in s tem grobo kršili določila mednarodnega prava, pa so zato tudi ti njihovi akti s pravnega stališča povsem nični. Vloga in položaj dela slovenske reakcije, ki je te akte priznala ali jih celo sama predlagala (priključitev Ljubljanske pokrajine Italiji) pa prav tako po določbah mednarodnega prava nista pravna, saj je v enaki meri kot okupator kršila določbe mednarodnega prava, poleg tega pa tudi določbe takratnega jugoslovanskega državnega prava, kar je enakovredno izdaji, najtežji aspekt odgovornosti pa je moralno-etična odgovornost pred lastnim narodom.

— Okupator, zlasti nemški, je takoj po okupaciji pričel izvajati v najokrutnejši obliki svojo genocidno politiko do slovenskega naroda (zapiranje naprednih in levo usmerjenih prebivalcev, germanizacija, rasno ocenjevanje prebivalstva, preseljevanje, izseljevanje in izganjanje prebivalstva, prilastitev gospodarstva in druge infrastrukture, streljanje talcev, koncentracijska uničevalna taborišča ipd.). Dejstvo je, da ta politika ni bila nepričakovana, saj je praktično njena doktrina zapisana že v Hitlerjevem političnem programu »Mein Kampf« iz leta 1923, da pa jo misli resno uresničevati, pa je dokazal v bliskoviti vojni v Evropi že v času 1939—1941 (Poljska, Francija, Norveška itd.),

kar je moralo biti pripadnikom slovenske reakcije še kako znano in poznano.

— Italijanski okupator je uporabljal nekoliko »mehkejše« metode, ki naj bi predvsem v krajšem začetnem obdobju olajšale njegovo situacijo, njegov dolgoročni cilj pa je bil praktično povsem identičen z nemškim, to je romanizacija oziroma italijanizacija slovenskega ozemlja in prebivalstva, kar se je kasneje pokazalo kot dejstvo.

— Slovenska reakcija, njene politične stranke, del cerkve (predvsem v Ljubljanski pokrajini) in njihove oborožene polvojaške, vojaške in ostale podobne formacije vključno s policijskimi so v celoti prešle v službo okupatorja, kar mednarodno pravo tudi sankcionira kot zločin proti lastni državi oziroma narodu.

To je poizkus oceniti nekatera dejanska stanja, dogajanja in obnašanja na Slovenskem v začetku vojne in pozvati tiste najbolj vnete pristaše narodne sprave, zagovornike in opravičevalce narodne izdaje in pripadnike slovenskega kvislinstva na bolj kritično in bolj realno presojo in analizo takratnih razmer v svetu in doma in lastne vloge ter dejanj, kajti le tako bi končno lahko prišlo tudi do dejanske sprave, o čemer je mogoče dvomiti ob spremljanju vseh teh poizkusov, od ekstremnih do umirjenih, rehabilitacije pripadnikov kvislinstva, njegovega poveličevanja in opravičevanja, kar je v sedanjem trenutku očiten cilj dnevne politike ob istočasni degradaciji pomena narodnoosvobodilne vojne in črnenju »komunističnega režima« za neslutene hudobije, teror in zločine med vojno in po

njej.

Moramo se vprašati, kako je mogoče, da je nekaj sto komunistov in skojevcev na Slovenskem uspelo pritegniti slovenski narod za svojo idejo narodnoosvobodilne borbe proti okupatorju ter dokončno osvoboditev in združitve slovenskega ozemlja v lastni državi, ni pa to uspelo takratnim slovenskim veljakom, vladajočim političnim strankam in cerkvi. Ali so le-te sploh želele povesti narod v boj za svobodo, možnosti in vpliv so vsekar imele — očitno je, da jim to ni bil cilj!

OO ZZB NOV Krško

Nadaljevanje prihodnjic

Otroške sanje Antona Kastelica

Gospod Anton Kastelic je bil ključavničar, zaposlen v IMV-ju. Zaradi zdravstvenih problemov se namerava upokojiti in se temeljiteje lotiti svoje davne želje: slikanja. Je samouk in o slikanju je sanjal že od otroških let, le da za to ni imel možnosti, zato se je tolažil z risanjem. Pred kakšnimi desetimi leti se je le lotil čopiča in paleta. Prva slika, ki jo je naredil, je bila tista s samostanom v Pletterjah. Sicer pa svoje slike običajno razdeli prijateljem. Ti ga skušajo nagovoriti, da bi pripravil vsaj nekakšno mini — poskusno razstavo svojih del, pa je zaenkrat še kar previden. (Foto: Slavko Sintič)

Samostan v sredini je bila prva slika, ki se je Anton lotil

Krški rokometni podmladek znova uspešen!

Medtem ko člansko moštvo RK Krško v tej sezoni močno pomlajeno (poprečna starost ekipe komaj presega 17 let!) bije težak boj za obstanek v 1. republiški ligi, pa so ekipe mlajših starostnih kategorij znova uspešne.

Starejši pionirji (letnik 1976 in mlajši) zaključujejo z uspehi bogato sezono, v kateri so pod vodstvom trenerja Janeza Simončiča prodrli v sam republiški vrh. Potem ko so na

močnih turnirjih na Senovem in v Ljubljani osvojili 2. in 3. mesto, so v Škofji Loki zasedli prvo. Ti uspehi so bili razlog več, da so si na republiškem prvenstvu za leto 1991 lahko obetali prodor v finale. Potem ko so bili zmagovalci v četrtfinalni kvalifikacijski skupini (sodelovali sta še ekipi Rudar — Trbovlje in Brežice), so v polfinalu zanesljivo odpravili tudi favorizirano moštvo Pivovarne Celje, lanskega republiškega prvaka. V velikem finalu, bilo je v športni dovrani v Leskovcu, so bili mladi Krščani drugi, osvojili so naslov republiškega »viceprvaka«, za ekipo ljubljanskega Slovana, s katero so izgubili za en sam gol, ki je bil dosežen v »sumljivih« okoliščinah, neuradno pa že po koncu igralnega časa.

Čeprav bi pionirska ekipa tudi letos sodila na mednarodni turnir v Ravensburg, kjer je doslej že enkrat bila prva in enkrat druga, pa so na povabilo domačinov letos na njem sodelovali samo kadeti. Na pot smo jih pospremili z manjšimi upi za prodoren uspeh, a so nas s svojo igro demantirali, saj so že drugič osvojili 1. mesto. Na poti do finala so premagali: SC Grobenzell (12:4), TSV Herbrechtingen (10:6), Morfelden (19:8), Pfullingen (12:6), SV 1880 Munchen (17:3) ter TSV Beutelsbach (15:6), v finalu pa so bili boljši od SG Leuterhausen, sicer kadetskega prvaka Nemčije, ki so ga premagali tesno, z 19:18. Povemo naj še to, da so si gostovanje v Ravensburgu kadeti RK Krško plačali sami.

Podboški košarkarji v 1. slovenski ligi

Podboški košarkarji so se uvrstili v prvo slovensko košarkarsko ligo in s tem dosegli največji uspeh v petnajstletni zgodovini košarkarskega kluba Podbočje, kar je za tako majhen kraj pravi fenomen. Vemo namreč, da takšnega uspeha nimajo dosti večji kraji oz. klubi, ki delajo v boljših pogojih in z večjimi sredstvi.

Ekipa Podbočja si je v 14 kolih rednega dela prvenstva priborila 11 zmag in doživela samo 3 poraze, kar je zadostovalo, da je prišla v kvalifikacije v play-offu za uvrstitev v 1. kolo slovenske košarkarske lige. Proti pričakovanju so Podbočani zelo uspešno odigrali play off in tako v osmih kolih zabeležili sedem zmag ter samo en poraz, kar je zadostovalo, da so si z drugo ekipo Smelta Olimpije delili prvo mesto. Prvi dve mesti na lestvici pa vodita ekipi, ki sta ju zasedli, v rang tekmojanja prve republiške lige. Poudariti velja, da je uspeh KK Podbočje, dosežen v sezoni 1990/91, zelo velik in ne-

dosegljiv za mnoge klube, ki imajo boljše pogoje za delo, predvsem pa več finančnih sredstev.

Za tak uspeh so zaslužni vsi igralci, kapetan, trener Vlado Skočir in njegov pomočnik Jože Prah ter izvršilni odbor kluba. Seveda pa ne smemo pozabiti zvestih navijačev KK Podbočje, ki so igralce bodrili od začetka prvenstva pa vse do zadnje tekme in s tem prispevali svoj delež k uspehu igralcev.

Na tem mestu bi se člani izvršilnega odbora KK Podbočje radi zahvalili vsem tistim zasebnikom — obrtnikom in podjetjem, ki so finančno, materialno ali kako drugače podprli KK Podbočje, da je dosegel tak uspeh.

Sezone 1990/91 je konec, vendar sedaj čaka Podbočane še bolj naporna sezona, kajti potrebno bo letošnji rezultat opravičiti in dokazati, da doseženi uspeh v sezoni 1990/91 ni zgolj naključje, ampak je plod trdega celoletnega dela.

Predsednik KK Podbočje
Marjan Dornik

Začela se je sezona košarkarjev — kadetov

Kadeti KK Podbočje zmagali v prvem kolu

Podboški košarkarji so odigrali prvo kolo tekme Kadetske lige MKZ — zahod I v petek, 3. maja. Njihova kadetska ekipa je v letošnjem prvem kolu kadetske lige startala uspešno, saj so njihovi mladi igralci krepko premagali KK Krvavec. Rezultat tekme kadetskih moštev KK Podbočje in KK Krvavec je bil 116:59.

Za Podbočane so bili uspešni strelci: Plevnik (57), Rozman B. (24), Lenčič (13), Avsenak (12), Pavlovič (4), Mlakar (4) in Colarič (2).

Marjan Dornik

V drugi vrsti stojijo (od leve): trener Vladimir Skočir (dipl. ing. elektrotehnike, zaposlen v R. Končarju — Zagreb), Franc Krošelj (študent strojne fakultete), Mišel Krajcar (študent v Zagrebu), Dalibor Vego (študent lesne fakultete v Zagrebu), Siniša Krivokapič (carinik v Ljubljani), Stane Vrhovšek (gimnazija Brežice), Slavko Pečarič (pripravnik — strojni tehnik, pomočnik trenerja Jože Prah (trgovski potnik, Novotehna); v prvi vrsti čepijo (od leve): Borut Rozman (učenec 8. r. OŠ Rakca), Viki Jurečič (nabavni referent — Iskra Elektrooptika), Matjaž Jurečič (študent strojne fakultete v Novem mestu), Franc Rozman (srednja elektro šola Krško — ob delu), Jože Gramc (operater v NEK) in Branko Strgar (prof. telesne kulture na OŠ Podbočje).

Domači speedwayisti napredujejo

Na svetovnem prvenstvu posameznikov (5. maja) v Ljubljani so se slovenski speedwayisti pomerili z vozniki iz Avstrije, Francije, Madžarske, Italije in Romunije. Po dodatni vožnji je zmagal Gregor Pintar (Lj.) z doseženimi štirinajstimi točkami. Na četrto mesto se je uvrstil Krešo Omerzel (11 točk), na sedmo Martin Peterca (9 točk), na osmo pa Gerhard Lekše (8 točk). Vseh nastopajočih je bilo v Ljubljani 16, tako da so se vsi naši tekmovalci uvrstili v naslednje kolo, ki bo 2. junija v Miškolcu na Madžarskem. Sicer pa to sploh ni prvi uspeh naših vozačev. Čeprav ljubitelji speedwaya to že vedo, naj ostane zabeleženo tudi tu, da so se slovenski vozači na ekipnem prvenstvu skupine D (že na prvi tekmi v nekdanji Vzhodni Nemčiji) uvrstili na drugo mesto. Prvega so zasedli Nizozemci, tretjega pa Nemci. Na tekmi v

Krškem (28. aprila 91) so bili naši tekmovalci prvi (33 točk), Bolgari drugi (27 točk) in Nemci ponovno tretji (22 točk).

S temi uspehi se je slovenska ekipa

(Krešo Omerzel, Gerhard Lekše in Gregor Pintar) že prebila iz D skupine. V skupini C bodo nastopili 19. maja v Lonigu. Finalna dirka pa bo 26. maja na Poljskem. Na sliki: ena izmed krških dirk. (Foto: Črt Čargo).

Predsednik športne komisije AMD Krško:
Bojan Bogovič

Izbrani najboljši plesni pari

V leskovški športni dvorani je bilo 20. aprila III. občinsko tekmovanje v družabnih plesih za osnovnošolce. Udeležilo se ga je 380 tekmovalcev oziroma 11 ekip osnovnih šol iz krške občine, Blance in Cerkelj ob Krki. Vsi ti plesni navdušenci s tekmovalnim duhom pa bodo kmalu imeli še eno priložnost: 18. maja bo v Novem mestu regijsko tekmovanje in tega se bo lahko iz vsake šole udeležilo po šest parov iz vsake kategorije.

Tekmovanje je teklo na izpadanje in po štirih krogih je sodniška trojka iz novomeške plesne šole izbrala po tri najboljše v vsaki kategoriji, izidi pa so taki:

I. kategorija (1. in 2. razred): 1. Alja Škaler in Damjana Ašič, 2. Urška Klakočar in Sebastijan Vodlan, 3. Barbara Bostič in Tina Janc (vsi OŠ Krško). II. kategorija (3. in 4. razred): 1. Kristina Žibert in Karolina Očkerl, 2. Tina Metelko in Damjana Jazbec, 3. Urška Levak in Goran Vejnovič (vsi OŠ Krško). III. kategorija (5. in 6. razred): 1. Sandra Planinc in Aleš Novak (OŠ Krško), 2. Tanja Šiško in Mitja Lesjak (OŠ Raka), 3. Petra Mlakar in Primož Kozmos (OŠ Brestanica). IV. kategorija (7. in 8. razred): 1. Diana Budiner in Aleš Lončar (OŠ Krško), 2. Anita Klavžar in Joži Pirc (OŠ Brestanica).

ca), 3. Janja Češnovar in Franci Junkar (OŠ Raka). V skupni uvrstitvi vseh kategorijah je bila najuspešnejša OŠ Krško in je že drugič zapored osvojila prehodni pokal. Na drugo mesto se je uvrstila OŠ Brestanica in na tretje OŠ Leskovec.

Maratonsko plesno prireditev v Leskovcu (trajala je debele štiri ure) so podprli številni obrtniki in podjetniki iz Krške občine oziroma Posavja. Za posladek tekmovalcem in občinstvu, ki ga niti ni bilo tako malo, pa je organizator tekmovanja, Plesni studio Krško, pripeljal v leskovško športno dvorano pesalce iz ljubljanske Kazine.

Šola zdravega življenja

Telesna aktivnost krepi naše obrambne sile

Čeravno je vpliv telesne aktivnosti na zdravstveni status že dokazan, še vedno dajemo glavni poudarek zdravljenju z zdravili, zanemarjamo pa skrb za zdravje, ki bi morala postati pomembnejša od zdravljenja bolezni. Obrambni sistem organizma stalno ogrožajo virusi in bakterije. Človek bi moral lastne obrambne sile, ki mu jih je dala narava, stalno krepiti z zavestnim, zdravim načinom življenja, katerega pomemben del je zdravstveno usmerjena gibalna dejavnost.

S programom samopomoči želimo v človeku vzbuditi notranje sile, da se pozdravi ali zdravje ohrani. Pri tem v ničemer ne oviramo medicine in ne nasprotujemo njenim izrednim dosežkom pri zdravljenju mnogih bolezni, nasprotno, v sodelovanju z zdravstvom skušamo izkoristiti prirodne dejavnike za pomoč pri zdravljenju nekaterih bolezni, za katere niso vedno potrebne drage terapije. To je posebno pomembno za današnji čas hude gospodarske in politične krize.

Poudariti je treba, da se v program Šole zdravega življenja vključujejo tudi otroci, ki skupaj s starši aktivno sodelujejo pri krepitvi organizma in na

ta način spodbujajo tako telesni kot psihični razvoj otroka.

Glede na to, da se je naš program že uveljavil in ima dokazane pozitivne zdravstvene učinke, bi ga lahko izkoristili tudi kot zdravstveno usmerjeni aktivni oddih. To bi bila odlična in najcenejša naložba v zdravljenje brez zdravil oziroma pridobivanje in krepitev zdravja.

O učinkovitosti take skrbi za lastno zdravje se je v preteklih treh letih prepričalo že lepo število udeležencev Šole zdravega življenja. Začenja se njena četrta sezona — prva letošnja skupina se bo zbrala v Nerezinah 18. maja. Še je čas, da se tudi vi odločite.

Vodja programa
Stane Iskra

Še nekaj obvestil

1. Zaradi spremembe tečaja DEM — dinar se bodo spremenile tudi cene v Šoli zdravega življenja, vendar ne toliko, kot se je spremenil tečaj dinarja, saj je kot sponzor prisločila na pomoč Zavarovalnica TRIGLAV, območna enota Krško. Cena organizacije in organiza-

torjev ostane nespremenjena pa tudi cena bivanja v Nerezinah bo zrasla manj od spremembe tečaja. Končna cena bo znana šele po sestanku Izvršnega odbora Počitniške skupnosti, o njej pa boste obveščeni z dopisom, ki ga bomo poslali vsem sindikatom podjetij in vsem, ki ste že poslali prijavnice.

2. Plačilo bo letos možno v dveh obrokih, prvega bo potrebno plačati najmanj tri dni pred odhodom, drugega pa najpozneje v osmih dneh po vrnitvi iz šole zdravega življenja.

3. Za plačilo bomo izstavili dve položnici, po plačilu bodo udeleženci dobili račun, s katerim bodo lahko uveljavljali olajšavo pri dohodnini v naslednjem letu.

Upamo, da dvig cene ne bo zmanjšal udeležbe v Šoli zdravega življenja, saj moramo kljub vsemu tudi sami nekaj storiti za svoje zdravje.

Za Območno organizacijo sindikatov Posavja:
Marjan Urbanč

Mednarodni teden Rdečega križa**Tudi RK Slovenije pomaga žrtvam vojne**

Pred nami je ena najpomembnejših nalog naše organizacije, to so aktivnosti, namenjene zaznavanju tedna Rdečega križa (8.—15. maja) in mednarodnega dne Rdečega križa — 8. maja.

Letošnje aktivnosti pod geslom »Razsvetlomo temo« so namenjene pomoči žrtvam vojne in njihovi zaščiti. V aktivnostih, ki jih je sprožil mednarodni Rdeči križ, sodeluje 123 držav oziroma nacionalnih društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca. Med njimi sta tudi Jugoslavija oziroma Slovenija in Rdeči križ Slovenije.

Tragična usoda kurdskega naroda nas je močno pretresla in prizadela. Posnetki, ki smo jih videli preko televizije, so nam odkrili le del njihovega trpljenja. Več kot očitno je, da v teh usodnih časih potrebujejo širšo mednarodno pomoč, tudi pomoč mednarodnega Rdečega križa, katerega sestavni del smo.

Ogroženih je okoli tri milijone ljudi. Zato je Rdeči križ Slovenije v skladu s svojimi možnostmi že pripravil prvo pošiljko pomoči. Za nadaljnjo pomoč pa odpira žiro račun RKS št. 50101—678—51579; nanj lahko občani nakažete svoj prispevek s prisposlom »Za pomoč Kurdom«.

Dobrodošla je vsaka pomoč, še zlasti v prehrani trajnejše uporabe (mleko v prahu, konzerve), nato v odejah, posteljini, šotorih, zdravih in denarju.

Rdeči križ Slovenije se zahvaljuje vsem tistim, ki so že izrazili svojo pripravljenost za pomoč, pa tudi vsem tistim, ki jo bodo nudili v prihodnje.

Občinski odbor RK Krško

Slabi časi množijo stiske ljudi

Center za socialno delo svojo dejavnost prilagaja potrebam ljudi. Te so raznolike, spodbujajo njihovo kakovost življenja v celoti, to pa poraja stiske, ki se kažejo v slabšanju medčloveških odnosov. V takih razmerah, pravi direktorica centra Olga Gorenc, očitno ne zadoščajo več samo institucionalne oblike pomoči, pač pa se kaže vse večja potreba po bolj neposredni, individualni pomoči. Center zato že izvaja nekaj novih dejavnosti, nekaj pa jih še pripravlja.

Prizadete otroke iz zavodov v družine

Tako pomoč, na primer, nujno potrebujejo starši otrok z motnjami v razvoju. Tem otrokom so doslej nudili pomoč v zavodih, ločeno od staršev. Vendar tako življenje povzroča travme otrokom samim in tudi njihovim staršem, zato bi želeli to skrb prenesti v družino. Center za sedaj pomaga tudi tako, da na voljo svoje vozilo, da starši prizadetega otroka, ki ni sposoben za prevoz z javnimi sredstvi, pripeljejo domov iz zavoda v Kamniku. Težnja in želja pa je, da bi čim več takih otrok lahko ostalo doma. Za tak način oskrbe bi morali

najprej usposobiti starše in jim obenem nuditi tudi materialno pomoč. Žal pa sedanja zakonodaja priznava neomejeno pomoč za otroka v zavodu, medtem ko ni nobene zakonske osnove, da bi do take pomoči imela pravico družina. A tudi če bi to dosegli, bi bila še vedno potrebna strokovna pomoč za specifične motnje, ki jih taki otroci imajo. Zato bi potrebovali mobilno službo s socialnim delavcem, logopedom, sociologom, fizioterapevtom, ki bi lahko hodili s takimi otroki delat na dom.

Društvo za otroke s cerebralno paralizo

Center za socialno delo je ena od institucij, ki se s tem ukvarjajo, ob njem pa so neprecenljivega pomena še razna društva. V Posavju ta čas ustanovljamo društvo za otroke s cerebralno paralizo. Njegova naloga bo nudenje različnih uslug, v prvi vrsti pa usposabljanje staršev, da bodo znali pomagati svojim otrokom doseči čim večjo stopnjo samostojnosti. Vsega tudi društvo samo ne bo zmoglo, pač pa v povezavi z zdravstvom, šolstvom, socialo, otroškim varstvom in še kom.

Tudi prizadetim dajmo delo

Namen dela s prizadetimi je, da se usposobijo za čim bolj samostojno življenje, če je le mogoče, tudi za opravljanje kakšnega dela. Cilj pa je dosežen, če

Pomlad

Bilo je (izjemoma) prijetno, toplo dopoldne, pesem in breknjanje kitare je bilo slišati na daleč. »Tršice« in otroci iz vrtca na Bohoričevi so dobri pevci.

se taki ljudje tudi zaposlijo. Šele ko jim to omogočimo, smo jim dali tisto pravo, tako imenovano aktivno pomoč. Zato je hvalevredna odločitev Marjana Jordana, da je ustanovil podjetje, v katerem se zaposlujejo invalidne osebe; doslej je pri njem dobilo zaposlitev pet oseb. Zavod za zaposlovanje jim uresničuje tiste pravice, ki jih invalidom pri-

Postani družabnik!

Ena od novih oblik dela Centra za socialno delo v Krškem je tudi tako imenovano družabništvo, ki ga izvajajo prostovoljci srednješolci. Zaenkrat sta to dva prostovoljca, ki enkrat tedensko obiskujeta varovance v domu upokojenec in jim krajšata čas. Za to obliko dela pa bi potrebovali še več ljudi, zato vabijo mlade, ki jih to zanima, naj se oglasijo na Centru za socialno delo pri psihologinji Gordani Rostohar.

znava delovna zakonodaja, medtem ko je CSD dal v najem prostore, v katerih lahko ta dejavnost poteka.

Pomoč na domu — delo za brezposelne

Za odrasle prizadete osebe je ravno tako pomembno, da čim dlje ostanejo doma, zato pa jim je treba na primeren način organizirati pomoč na domu, od osebne nege do gospodinjstkih opravil. CSD zdaj zbira podatke o potrebah po taki pomoči, na drugi strani pa išče ljudi, ki bi znali in zmogli tako pomoč nuditi. Ni odveč omeniti, da je taka oskrba cenejša od zavodske, obenem pa se tu ponuja rešitev vsaj nekaj brezposelnim. V sodelovanju z zavodom za zaposlovanje je CSD na tak način že dal zaposlitev eni osebi, prijavljeni pa ima še šest brezposelnih, zato naproša občane, naj sporočijo, če potrebujejo takšno pomoč.

Če prizadeti nimajo svojih

V delavnici v Leskovcu, kjer so invalidi v dnevnem varstvu, se je pojavila potreba po celodnevem varstvu, ker so se družinske razmere pri nekaterih zelo poslabšale. Center je zato dal pobudo pristojni občinski službi, da bi v sklopu doma upokojencev eno enoto z okoli 20 posteljami namenili za te varovance CSD in v njej uredili bivanje tako, da bi ti ljudje čim več sami postorili zase. Od vseh možnosti, ki so na voljo, bi bila ta najbolj racionalna, veliko bolj, kot če bi šli adaptirati prostore, ki jih že imajo, in organizirati svojo samostojno enoto. Odgovora na to pobudo še ni, pač pa priporočilo, naj center svoj predlog posreduje republiškemu sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo.

To so samo nekatere od oblik dela, o katerih smo se pogovarjali z direktorico Olgo Gorenc. Pripovedovala pa je še o drugih aktivnostih, ki jih vodi center in v njih včasih ponudi delo brezposelnim osebam, kot na tečaju za voznike motornih vozil za Rome. Vse to, pa tudi odprti telefon za ljudi v stiski — novost, ki bo zaživela ravno v teh dneh, podrobneje predstavljamo na drugih straneh današnje številke.

Center za socialno delo Krško

»Mladinska delavnica«

za stiske odraščajočih

Osebna izkaznica mladinske delavnice

Mladinsko delavnico lahko definiramo kot program vzgojno-izobraževalnega dela z mladostniki. Namen programa je spodbujati pri učencih tiste sposobnosti, ki omogočajo dejavno in ustvarjalno sodelovanje v življenju okolja, v katerem odraščajo.

Dejavnost mladinske delavnice je v bistvu psihološko preventivno naravnana in njen namen je mladostnikom pomagati pri reševanju razvojnih problemov, ki jih doživljajo v svojem odraščanju. Vsi vemo, da v adolescenci nujno prihaja do sprememb in izgradnje novih vzorcev vedenja, vrednostnih usmeritev, ciljev in preoblikovanja stališč.

Razvoj poteka v tej fazi zelo burno in če k temu ne pristopimo pedagoško adekvatno, lahko prerašče v krizo razvoja posameznika oziroma stagniranje ali celo regresijo njegovega psihosocialnega razvoja.

Mladinska delavnica naj bi hkrati mladim nudila pogoje, v katerih bi imeli možnost izražanja skozi različne medije osebne ekspresije.

Cilj dela je podkrepitev osnovne orientacije k samostojnemu in konstruktivnemu pristopu k reševanju problemov, ojačuje se notranja motivacija za samorazvoj, razvija odgovornost, tolerantnost, odprta komunikacija, permanentna orientacija k spremembam, kritičnemu mišljenju in samokritičnosti, humanistični viziji družbe in posameznika v njej.

Metoda je posredna, saj poteka delo zlasti skozi igro, vodeno igranje vlog, kar učencem omogoča,

da na zanimiv način pridobivajo zanje koristne izkušnje, vse do znanj, ki jim v krizah, ki jih doživljajo, olajšajo ohraniti kreativne komponente in mentalno zdravje.

Program mladinske delavnice poskuša ustvariti razmere, v katerih mladostnik lahko sam razvija svojo osebno in družbeno identiteto in hkrati spodbuja mladostnika, da prevzema odgovornost za svoje življenje in osebni razvoj, hkrati pa razvija motivacijo, sposobnosti in znanje, potrebno za vstop v življenje skupnosti ter prevzem svojega dela odgovornosti za njen razvoj.

Vsebine, ki jih zajema ta program, lahko razdelimo v 5 sklopov:

1. problemi identitete: Kdo sem jaz?
2. problemi komunikacije: odnosi med vrstniki, problemi druženja
3. odnosi s starši
4. problemi, povezani s šolo, odnos z učitelji
5. odnosi med spoloma in spolnost

Znotraj vsakega sklopa so posamezne teme, osredotočene na določen problem, ki se razgrajuje z različnih aspektov.

Odvijanje delavnic v naši občini

Že v preteklem letu sta se dve strokovni delavki centra usposabljali za vodenje mladinskih delavnic in kasneje so se jima pridružili tudi svetovalni delavci iz osnovnih šol.

Jeseni je začel teči program Mladinske delavnice s sedmošolci v OŠ Brestanica, ki jih vodi psihologinja centra, v letošnjem letu pa so zaživeli delavnice na OŠ v Kostonjci, Koprivnici, Krškem in na Senovem, kjer delajo šolski svetovalni delavci in socialna delavka centra pod mentorstvom psihologinje na delu, ki je vključena v supervizijsko mrežo v Ljubljani, kjer je ta mreža že bolj razvejana.

Naše izkušnje so prijetne, v prihodnjem šolskem letu želimo z delom nadaljevati tudi v osmih razredih in veseli bi bili, če bi lahko pridobili sredstva za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje prostovoljcev (študentov, dijakov), ki bi v bodoče izvajali delo, strokovni delavci centra in svetovalni delavci šol pa bi bili njihovi mentorji. Tako bi ta preventivni program lahko ponudili vsem sedmošolcem in osmošolcem v občini.

Gordana Rostohar, dipl. psiholog

Greta se bo vrnila domov

Jesenska poplava je Greti iz Pesjega in njeni ostareli mteri onemogočila bivanje v lastnem domu. Obe sta morali v dom, mati je kmalu zatem umrla. Ker pa je Greta še sposobna skrbeti sama zase, so ji želeli omogočiti vrnitev domov. S pomočjo od socialnega skrbstva SO Krško, prostovoljnih prispevkov poslušalcev Studia D in občanov Rdečemu križu ter z namenskimi sredstvi SO Metlika so začeli obnavljati precej uničeno hišico. Organizacijske posle pri sanaciji je na Centru za socialno delo prevzela socialna delavka Mirjana. Tone, Franci in Branko (ki so sicer brez zaposlitve) so zabetonirali tla, zamenjali okna, popravili in prepleskali stene. Greta prihaja iz doma v Krškem in pomaga pri vseh opravilih. Tistega dne, ko smo jih

obiskali v Pesjem, je aprilski sneg dodobra shladil zrak in Greta je ves čas pridno nalagala na ogenj, da so si med delom lahko pogreli roke. Sedaj so popravila pri koncu, prišli bodo še mladi prostovoljci CSD, da bodo uredili okolico, Rdeči križ pa bo priskrbel nekaj najnujnejše stanovanjske opreme. Naj nam bo oproščeno, ker bomo navedli ceno: vse delo z materialom in stanovanjsko opremo vred bo stalo le okoli 70 tisoč din — zato, ker vse organizacijske posle vodi CSD, ker so zbrali material po nižjih cenah, ker imajo delavci nižjo tarifo kot kakšna gradbena firma in tudi zato, ker je s prevozi in delom veliko pomagal Ivan Kovačič. Na sliki: Franci, Branko in Tone so z Greto hitro pomalicali, kar je pripeljala Mirjana, in se vrnila na delo.

O Romih s simpatijo

Denar, ki je bil некоč namenjen za mladinske delovne akcije, se danes porablja za mladinske delovno-raziskovalne taborne. Enega takih taborov sta konec aprila organizirala Pedagoška akademija Ljubljana in Društvo psihologov Slovenije, njegov namen pa je bil preizkusiti vzorec romskega življenja.

Za mesto svojih raziskovanj so si udeleženci, študentje pedagoških akademij iz Ljubljane in Zagreba ter ljubljanske filozofske fakultete izbrali nasele Kerinov grm v naši občini (to je tisto, ki ga zaradi melioracij občina namerava odstraniti). En teden so študentje pod vodstvom psihologa prof. Dekleve preživeli pod vojaškim šotorom v Kerinovem grmu in navezovali stike z Romi. Po izteku poizkusnega tedna so na pogovoru s predstavniki občine v občinski skupščinski dvorani s simpatijami pripovedovali o načinu romskega življenja, o navadah Romov in njihovih željah.

Navdušilo jih je na primer to, s kakšno lahkotnostjo in nevsiljivostjo romski starši nadzorujejo svoje otroke. Presenetila jih je skoraj obredna slovesnost, s katero so se romske ženske pripravile k peki potice ali kruha, ki sta ga potem ženska in moški skupaj vsadila v ogenj. Ob tabornem ognju so se Romi pogovarjali z njimi o življenjskih stvareh, tako kot vsi drugi ljudje. Otroci imajo — tako kot vsi otroci na svetu — radi vesele in lepe stvari, zato so jih pritegnile take dejavnosti, kot so ples, glasba, risanje, oblikovanje gline. Primerjava vrednot, ugotovljenih med romskimi in okoliškimi prebivalci, je pokazala, da med enimi in drugimi pravzaprav ni razlik: obojim so na vrhu lestvice otroci ter odnosi med moškim in žensko, kot nasprotni, negativni pol pa se pri enih in drugih pojavlja alkohol.

In kakšne so njihove želje? Ne želijo se preseliti, radi bi imeli vodo in elektriko, zidali hiše, imeli delo. Prva od teh želja se najbrž ne bo mogla uresničiti, je povedal sekretar za kmetijstvo Andrej Kovačič, tako zaradi kmetijskih načrtov kot tudi zaradi (zasebnega) lastništva te zemlje. Tu pa je pogovor trčil ob realnost, kakor jo vidijo tisti prebivalci naše občine, ki živijo v sosesčini Romov: kraje, paša konj, uničevanje gozda in posevkov, nered. V občini čutimo vso ostrino romskega vprašanja in bi ga radi čim bolje rešili, vendar tako, je rekel predsednik IS Franc Černelič, da bi Romi pri tem tudi sami kaj storili in v tem procesu morda dobili občutek za svojo lastnino. Žalostna je ob tem zgodba Ivana Kovačiča, ki je hotel natanko tako poskrbeti za svoje življenje s trdim delom, pa v okolju, kamor se je naselil (Stari Grad), doživljal take odpore, da ga spravljajo v obup.

Do odgovora na vprašanje, kako najti kompromis med romskim načinom življenja in življenja »civilno«, kakor nas Romi sami imenujejo, se tudi tokrat nismo dokopali. Morda pa je opozorilo mladih udeležencev tabora, da moramo na Rome najprej gledati kot na ljudi, sebi enake, in jih kot ljudi tudi spoštovati, vendarle nov, čeprav droban korak na poti k iskanju sožitja.

Romom pomagajo narediti izpit

Sredi aprila se je na AMD Krško pričel tečaj cestnoprometnih predpisov za skupino Romov, ki bodo opravljali vozniški izpit. Tečaja se udeležuje 21 Romov, od tega jih bo pet opravljalo izpit za dovoljenje vožnje kolesa z motorjem.

Pobudo za opravljanje vozniškega izpita so dali Romi sami. Z idejo so se oglasili na centru za socialno delo, kjer smo prevzeli vlogo koordinatorja, kajti menimo, da je to prispevek k večji varnosti v cestnem prometu in tudi korak k večji socializaciji Romov.

AMD Krško, Rdeči križ in Zdravstveni dom so pri tem pokazali veliko pripravljenost in razumevanje za sodelovanje. Stroške tečaja CPP, prve pomoči in zdravniškega pregleda (z nekajodstotnim popustom) so si Romi plačali sami.

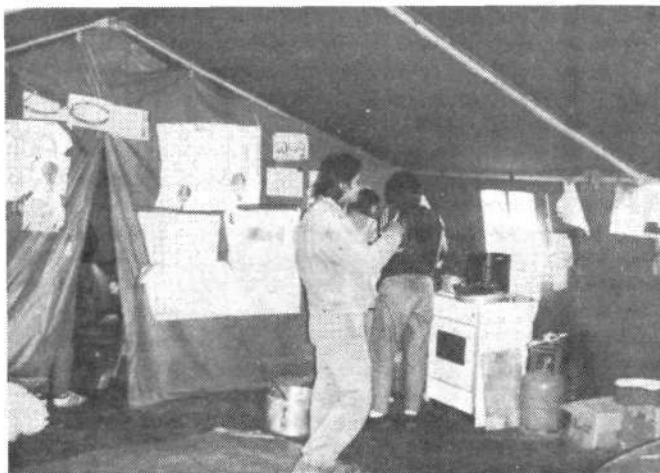
Glede na to, da je večina skoraj nepismena in slabše razume slovenski jezik, jim je pri učenju poleg delavcev CSD nudila pomoč tudi skupina študentov pedagoške akademije iz Ljubljane, udeležencev aprilskega raziskovalnega tabora v Kerinovem grmu. Pomagali so jim tudi pri nabavi rabljenih učbenikov, saj je cena novih dokaj visoka in si jih poleg vseh ostalih stroškov niso zmožni kupiti.

Romi tečaj redno obiskujejo. Kolikšno stopnjo znanja pa so osvojili oziroma ali ta dosega kriterije poznavanja prometnih pravil, pa bo pokazalo zaključno testiranje. Kako zelo si želijo, da bi pri tem uspeli, dokazuje tudi prvi preizkus: v znanju prve pomoči so se vsi dobro izkazali.

CSD Krško

Prof. Bojan Dekleva, vodja tabora v Kerinovem grmu

Vaščani iz KS Dolenja vas bomo

protestno zaprli deponijo v Sp. Starem gradu

Veliko je že bilo načinov, s katerimi smo si skušali izboriti svoje pravice. Ne gre niti za pretirano zahtevnost, še manj za to, da bi od družbe pričakovali, da nas bo ujčkala in streгла našim muham. Postavili smo nekaj osnovnih zahtev, ki se zdijo vsakemu prebivalcu naselja, ki malo bolj diši po mestu, povsem samoumevne. Naj ne bo odveč, če na kratko ponovimo osnovne zahteve: ureditev sanitarne deponije v skladu s predpisi, ureditev cest, postavitve pločnikov ob regionalni cesti, ureditev podhoda pod železniško progo in melioracija Struge, gradnja vodnega zbiralnika na Libni, dokončanje že plačane napeljave za kabelsko televizijo, preprečevanje spreminjanja Črne mlake v sadovnjak... Za nekatere stvari sredstva sploh niso potrebna. Tudi ne moremo pomagati, če za druge sedaj sredstev ni dovolj. Bilo jih je, tudi nam (za nuklearno ograjo) so bila namenjena, dobili pa smo samo neljuba soseda — NEK in deponijo! Prosili smo vas za razumevanje in vas pozivali na sestanke, dogovore, razgovore, tudi protestne akcije smo se lotili. Naš delegat

Jože Stibrič je iz protesta prenehal hoditi na skupščinska zasedanja. S tem je očitno dosegel samo to, da imate v izvršnem svetu mir pred njegovim opominjanjem in zahtevami. Predsednik izvršnega sveta nas je prosil, naj počakamo preko datuma (1. aprila), ki smo ga sebi in občinski vladi zastavili vsaj za začetek izpolnjevanja nekaterih naših osnovnih zahtev. Da bi vsaj lahko ugotovili, da obstaja trden namen nekaj resnično narediti. Počakali smo celo dlje, kot je bilo domenjeno, da bi upravljalec občinske sanitarne deponije pričel pokrivati smeti in nameščati žično ograjo okrog odprtega dela (čela) smetišča. Ugotavljamo, da se zadeve vse prepočasi premikajo.

Zato logika stvari terja od nas nadaljnji ukrep. Zavedamo se, da časi niso ugodni in da večina prebivalstva naše občine misli drugače kakor mi in da so prepričani, da so ONI ravno tako upravičeni do izpolnitve SVOJIH zahtev kakor smo mi do naših. Hočemo vam pokazati, kako se živi (na primer) v sosesčini s smetmi. Kako žlahtno dehtijo, kakšen mrčes in zalega se kaj kmalu zaredi v njih...

Zato bomo (za začetek) za en dan zaprli dohod na občinsko sanitarno deponijo. Zaprli jo bomo v četrtek, 9. maja. To bo na dan, ko bo (na našo zahtevo) tudi izšel pričujoči tekst v Našem glasu. Poudarjamo, da nismo zlobni, pač pa samo obupani, saj sicer ne bi za tako akcijo dobili stoodstotne podpore prebivalcev Spodnjega Starega Gradu in obljube od devetdesetih odstotkov med njimi, da se bodo blokade tudi aktivno udeležili. V dokaz in ponažoritev razmer pri nas vam lahko predvajamo tudi videokaseto, na kateri so (sicer nestrokovno, amatersko) posnete vse težave, s katerimi se ubadamo in ki so nas do te akcije pripeljale. Nekaj več bo o vsem skupaj javnost lahko izvedela tudi s konference za novinarje, ki smo jo sklicali na dan zapore, 9. maja 1991 ob 10. uri v športnorekreacijskem centru v Spodnjem Starem Gradu.

Dolenja vas, 7. maja 1991

Organizacijski odbor:
Jože Sibrič
Boris Rodman
Mirko Očrkl

Tudi letos je zagorel prvomajski kres na Trški gori (Foto: Črt Čargo)

Dr. Jože Pučnik obiskal Jedrsko

V četrtek, 25. aprila 1991, je dr. Jože Pučnik, predsednik Demosa in predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije, skupaj z glavnim tajnikom te stranke Erikom Modicem ter s predstavniki krških socialdemokratov obiskal Jedrsko elektrarno Krško. Vodstvo elektrarne je predstavilo njeno dosedanje delo, tako varnostne kot ekonomske kazalce. V pogovoru pa je dr. Jože Pučnik poudaril, da bo potrebno o usodi Jedrske elektrarne spregovoriti trezno, upoštevajoč tudi tuje izkušnje, saj so bile dosedanje razprave preveč politične. Dodal je še, da imajo socialdemokrati izoblikovano svoje stališče do ekoloških vprašanj — zavzemajo se za ekologijo delovnega mesta kot najširše ekonomske kategorije in skladno s tem bo po njihovem lahko jedrska elektrarna delovala le, če bo rentabilna. Priznal pa je, da so v njihovi stranki doslej premalo storili za čistejšo okolje in preprečevanje vseh vrst onesnaževanja.

Ob koncu obiska si je dr. Jože Pučnik skupaj s sodelavci ogledal jedrsko elektrarno.

Ida Novak-Jelenc